

09/24

NAŠE MĚSTO

*v srdci přírody*Informační měsíčník
města Jeseník

www.jesenik.cz

Volby do Senátu
a zastupitelstev krajů
2024

04

Získejte příspěvek na
kroužky dětí

05

Mezigenerační
propojení seniorů
a studentů

07

Werwolfové na
Jesenicku: Mýtus, nebo
realita?

12

Jeseník se jako každou první srpnovou sobotu bavil v rytmu skvělé muziky, tentokrát dokonce na třech stagích. Přišli si tak na své i ti nejmenší či milovníci elektronické hudby. Foto: Martin Chromek

Úvodník

Lenošili jste o prázdninách? Tak to určitě přivítáte motivaci k pohybu. Na září jsme pro vás připravili aktivity (více na str.

3), které nám mají připomenout, že chůze a pohyb je naší přirozeností. Zkusme se, a nejen v září, pohybovat po „vlastních“, bez auta a vnímat město z jiné perspektivy. O tom jsou ostatně i dvě zářijové iniciativy – *Mezinárodní den bez aut* a *Evropský týden mobility*.

Auto ze svého života dostane jen stěží, ale zkusme se někdy bez něj obejít a udělejme město bezpečnější především pro naše děti. Dejme jim více prostoru volně běhat, jezdit na kole nebo kolo-

běžce, aniž by se musely bát o svou bezpečnost. Je to nejen zdravé, ale pomůžeme jim lépe se orientovat ve svém okolí, navazovat vztahy s ostatními dětmi a rozvíjet svou samostatnost.

Zářijové aktivity nám mají připomenout, jak důležité je vytvářet město přátelská k lidem. Města, kde jsou ulice nejen prostorem pro provoz aut, ale i bezpečným místem pro volný pohyb. Děti potřebují více takových dnů. Proto bychom měli usilovat o to, aby tento jeden den bez aut nebyl výjimkou, ale inspirací pro změnu, která změní město na přívětivější a bezpečnější pro všechny, zejména pro naše nejmladší obyvatele. *Tomáš Vlazlo, uvolněný radní*

Opět jsme uspěli v soutěži Obec přátelská rodině a seniorům

Jeseník se těší z úspěchu v soutěži *Obec přátelská rodině a seniorům 2024*. Město díky tomu získá od Ministerstva práce a sociálních věcí ČR finanční podporu ve výši téměř 450 tisíc Kč, která umožní realizaci různých projektů zaměřených na rodiny a seniory.

„Těším se na to, že drobnými, ale hodnotnými aktivitami přispějeme k vytváření prostředí přátelského pro všechny generace. Jedněmi z našich cílů je podpořit mezigenerační spolupráci, dialog mezi seniory a teenagery a třeba

i rozvíjet technické dovednosti u seniorů,“ uvedla starostka města Zdeňka Blišťanová.

Jednou z prvních realizovaných aktivit bude stejně jako vloni *Duhový běh města Jeseník pro rodiny vlastní i náhradní*. Toto zábavné odpoledne pořádané ve spolupráci s neziskovou organizací EurotopiaCZ se koná 14. září ve Smetanových sadech a je zaměřené na podporu náhradní rodinné péče a zvýšení povědomí o významu pěstounství.

(pokračování na str. 2)

Rekonstrukce uvnitř budovy IPOS odstartovala

Na konci června začala rekonstrukce budovy Karla Čapka 1147/10 (IPOS). Budova zůstává otevřená, ale dochází k nezbytnému stěhování kanceláří a omezení provozu některých odborů MěÚ Jeseník a státních organizací v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Stavební práce za provozu jsou náročné pro všechny zúčastněné strany, proto vás prosíme o pochopení a ohleduplnost. Zároveň vás žádáme o dodržování bezpečnostních pokynů a nevstupování do vyhrazených prostor staveniště. Aktuální informace jsou k dispozici na recepci nebo na webu www.jesenik.cz/ipos.

Společenský sál na IPOSe bude dočasně uzavřen. Chystá se jeho oprava

Kvůli probíhající rekonstrukci administrativní budovy na ulici Karla Čapka 1147/10 v Jeseníku (IPOS) se od 1. září ve zdejším společenském sále nebudou konat žádné akce. Ze stejného důvodu město nebude až do odvolání pronajímat ani zasedací místnosti v této budově.

„Nutnou provozní přestávku společenského sálu využijeme k jeho opravě, na kterou jsme získali dotaci od Olomouckého kraje ve výši 20 milionů. Aktuálně pracujeme na projektové dokumentaci, samotné stavební práce by v ideálním případě mohly začít v dubnu příštího roku,“ uvedl radní Tomáš Vlazlo.

Sál na IPOSe je největším multifunkčním sálem v okrese. Byl postaven v sedmdesátých letech minulého století a nyní se nachází v nevyhovujícím stavu. Plánované opravy jsou nezávislé na aktuální rekonstrukci budovy. Zaměří se na požární bezpečnost, elektroinstalace, obklady, vzduchotechniku, jevištní techniku a další technologické celky.

„Děkujeme za pochopení všem, kterých se omezení dotkne. Uvědomujeme si, že pro pořadatele kulturních a společenských akcí je to komplikace, ale věřím, že odměnou nám všem bude moderní a bezpečný sál,“ doplnila starostka Zdeňka Blišťanová.

(mat)

Opět jsme uspěli v soutěži Obec přátelská rodině a seniorům

(pokračování z úvodní strany)

„Ve spolupráci s MKZ Jeseník připravujeme také tvořivé dílničky a odbornější workshopy, ZŠ Jeseník zase pomůžeme s částečným vybavením jejich komunitní zahrady Čtyřlístek,“ doplnil vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Jiří Kovalčík. Podle jeho slov bude i letos z dotace pořízeno drobné vybavení pro klub seniorů a nově bude více podpořena studentská komunita. Soutěž *Obec přátelská rodině a seniorům* poskytuje umístěným obcím dotace na projekty zaměřené na podporu rodin a seniorů a na aktivity mezigenerační soudržnosti na komunální úrovni. Loni získalo město Jeseník 471 896 Kč, z této částky byl dovybaven Rodinný koutek na IPOSe, realizován Duhový běh, mezigenerační výlet do Bludova, pořízen elektrický klavír do klubu seniorů a další.

(mat)

Ptejte se starostky: Situace se zubaři, svoz bioodpadu

Máte otázky týkající se fungování či rozvoje našeho města? Chcete něco vědět, změnit, opravit nebo zlepšit? Rádi byste poukázali na to, co se vám ve městě líbí nebo co se povedlo? Napište naší starostce Zdeňce Blišťanové na e-mailovou adresu dotazy@mujes.cz.

Paní starostko, rád bych se informoval o tom, na koho se mám obrátit kvůli nedostupnosti zubařů v Jeseníku. Situace mi připadá zoufalá, protože zde nikdo nechce přijímat nové pacienty, ani přebírat ty od jiných zubařů. Doporučení od pojišťoven na lékaře v Olomouci je velmi nešťastné, nechceme dojíždět hodiny nebo desítky kilometrů daleko za základní zubní péči. Děkuji za odpověď.

Děkuji za Váš dotaz. Jsme si vědomi současného akutního nedostatku stomatologů jak v Jeseníku, tak i v jeho okolí. Odpovědnost zajistit dostupnou zdravotní péči pro obyvatele ze zákona leží na zdravotních pojišťovnách a možnosti samosprávy jsou v tomto případě bohužel velmi omezené. I když sami nemůžeme nikomu nic prikazovat, snažíme se aktivně nalézt vhodné konkrétní motivační pobídky, kterými bychom lékaře přilákali do Jeseníku. Průběžně jednáme se zdravotními pojišťovnami, ministerstvem zdravotnictví i přímo se zubními lékaři. Pro občany, kteří se potýkají s nedostupností lékařských služeb, je na stránkách ministerstva zdravotnictví zřízen odkaz s formulářem, pomocí jehož vyplnění se rovněž zvyšuje tlak na hledání řešení právě v našem regionu: nedostupnapece.mzcr.cz. Doufám, že se problém podaří co nejdříve vyřešit.

Paní starostko, velmi oceňuji, že se ve městě svází bioodpad. Je ale škoda, že se tak děje jen jednou za dva týdny, což je nedostačující. Popelnice máme často

plné a ne každý má možnost odvézt bioodpad na sběrný dvůr. Šlo by s tím něco dělat? Děkuji.

Jsem ráda, že si této služby ceníte. V zájmu města je, aby se třídilo co nejefektivněji, bohužel aktuálně není v našich možnostech zvýšit četnost svozu bioodpadu. Na svoz a zpracování bioodpadů byla v loňském roce vynaložena částka 1,4 milionu Kč a častější svoz bioodpadů by vedl k dalšímu růstu nákladů na odpadové hospodářství.

V loňském roce se celkové náklady na svoz a likvidaci všech druhů odpadů vyšplhaly na 17,8 milionu Kč, tedy na 1 623 Kč za osobu. Místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství je pro rok 2024 stanoven ve výši – 840 Kč za osobu. Místní poplatek tedy nepokrývá náklady, které celý systém odpadového hospodářství stojí.

Mimo Vámi uvedené možnosti v oblasti bioodpadů – tedy to, že se bioodpad odkládá do popelnic, které jsou svázeny 1x za 14 dní, nebo ve sběrném dvoře v areálu Technických služeb Jeseník – mohou občané ještě odložit odpad do hnědých kontejnerů rozmístěných na sídlišťích nebo kompostovat na své zahradě.

Město Jeseník v roce 2021 rozdalo občanům 300 ks kompostérů a v letošním roce bude opětovně žádat o poskytnutí dotace na další dávku kompostérů, které bychom měli obdržet v příštím roce. Tímto způsobem chceme předcházet vzniku bioodpadů, které jsou za vysoké náklady odváženy a zpracovány v kompostárně v Supíkovcích. Děkuji Vám za pochopení.

Září v pohybu: pěšky, poklusem, na kole či koloběžce

Co kdybyste v září častěji vyrazili pěšky, na kole nebo koloběžce? Pomůžete tím nejen svému zdraví, ale i životnímu prostředí. Navíc se můžete zapojit do různých výzev a akcí zaměřených na udržitelný pohyb a zlepšení veřejného prostoru.

10 000 kroků

Registrace do říjnové výzvy začíná 1. září. Cílem není ujit 10 000 kroků, ale především začlenit chůzi do našeho každodenního života. Více informací najdete na desettisickroku.cz.

Duhový běh města Jeseník

Přijďte si v sobotu 14. září užít běhání v barvách. Cílem akce je nejen osvěta k náhradní rodinné péči, ale také vytvářet radost z pohybu.

Pěšky do školy

Naše děti se ve škole již tradičně zapojí do této výzvy. Cesta do školy je skvělou příležitostí, jak se hýbat a užít si chvíle s kamarády. Podpořte je a přidejte se k nim, nejen v termínu od 16. do 20. září.

Do práce na kole

Osmý ročník oblíbené výzvy letos běží od 16. do 29. září. Motivujte se k tomu, abyste se do práce dopravovali na vlastní pohon, udrželi se v kondici a přispěli ke zdravějšímu městu i planetě. Více informací na dopracenakole.cz.

Náš společný prostor

Prívětivější prostor pro pěší? Bezpečnější cesta dětí do školy? Přijďte zjistit, jak k tomu můžeme ve městě přispět. Těšíme se na vás v pátek 20. září na jeseníckých trzích na náměstí a u kostela.

Den bez aut

Během září se lidé z tisícovky měst zapojují do Evropského týdne mobility, který vrcholí v neděli 22. září Dnem bez aut. Pojďme i my letos nechat auto v garáži.

Společně můžeme vytvářet lepší místo pro život, a to nejen v září. (mat)

“

Zasedání zastupitelstva

Další zasedání Zastupitelstva města Jeseník se koná ve čtvrtek 12. září v 15:00 v zasedací místnosti budovy IPOS. Podrobný program naleznete na plakátech, na úřední desce a webových stránkách města www.jesenik.cz. Ze zasedání bude pořizován audiovizuální záznam za účelem informování veřejnosti. Přenos bude vysílán živě na Youtube kanále města Jeseník.

Matrika

V červnu se v jesenícké nemocnici narodilo celkem 18 dětí, z toho dvě děti s trvalým pobytem v Jeseníku. V červenci pak celkem 24 dětí, z toho tři děti s trvalým pobytem v Jeseníku. Všem gratulujeme a přejeme vše nejlepší.

Rada seniorů

Další schůzka Rady seniorů se uskuteční v úterý 3. září v 10:00 na radnici, Masarykovo náměstí 167/1.

Vyzvedněte si hotové doklady v době voleb

V době voleb do Senátu a zastupitelstev krajů bude Městský úřad Jeseník zajišťovat stálou službu na úseku evidence obyvatel a na úseku občanských průkazů a cestovních dokladů. V pátek 20. září od 14:00 do 22:00 a v sobotu 21. září od 8:00 do 14:00 si můžete přijít vyzvednout vyhotovený občanský průkaz či cestovní pas. V případě, že se uskuteční druhé kolo voleb do Senátu, tak tuto možnost budete mít i v pátek 27. září od 14:00 do 22:00 a v sobotu 28. září od 8:00 do 14:00. Služba se týká pouze vydávání dokladů, nikoliv nabírání žádostí o doklady.

Dar hasičům

Rada města schválila finanční dar ve výši 100 000 Kč Hasičskému záchrannému sboru Olomouckého kraje na rekonstrukci pracoviště chemické a technické služby na hasičské stanici v Jeseníku. Rekonstrukce bude zahrnovat stavební úpravy stávajících prostor a montáž nových rozvodů stlačeného vzduchu pro plnění tlakových lahví.

Volby do Senátu a zastupitelstev krajů 2024

Voliči v Jeseníku budou 20. a 21. září volit zástupce do Zastupitelstva Olomouckého kraje a zároveň i zástupce do Senátu za senátní volební obvod č. 65 (okres Jeseník + okres Šumperk). Případné II. kolo voleb do Senátu se uskuteční 27. a 28. září. Čas hlasování je tradičně v pátek od 14:00 do 22:00 a v sobotu od 8:00 do 14:00.

Úřední obálky a hlasovací lístky pro jednotlivé volby jsou od sebe barevně odlišeny. Hlasovací lístek a úřední obálka pro volby do zastupitelstva kraje jsou barvy šedé, hlasovací lístky a úřední obálka pro volby do Senátu jsou barvy žluté. Volič musí dbát na to, aby do úřední obálky vložil pouze jeden hlasovací lístek, jinak je hlas voliče neplatný. Při souběhu voleb musí být hlasovací lístek vložen do úřední obálky téže barvy, jinak je hlas voliče neplatný.

ZMĚNY

➤ Změna sídla okrskové volební komise č. 1 (Foyer Kongresového sálu v lázních).

➤ Změna sídla okrskové volební komise č. 3 (Hotelová škola Vincenze Priessnitz a Obchodní akademie Jeseník).

➤ SŠ gastronomie, farmářství a služeb Jeseník bude disponovat dvěma volebními místnostmi (současně pro okrsek č. 8 a č. 9).

MÍSTO KONÁNÍ VOLEB

Volič hlasuje ve volební místnosti na území města Jeseník, ve kterém má trvalý pobyt a je zde zapsán v seznamu voličů.

Volební okrsek č. 1: Kongresový sál PLL, Priessnitzova 78/20

pro voliče bydlící na ul. Kalvodova /část – č. p. 172, 182, 195, 201, 265, 283, 290, 305, 310, 313, 315, 316, 326, 358, 369, 375, 376, 389, 390, 400, 403, 422, 432, 448, 454, 495, 510, 511, 513, 543, 549, 1334/, Myslbeckova, Priessnitzova /část – č. p. 77, 78, 90, 174, 224, 268, 308, 311, 314, 333, 334, 388, 411, 906, 910, 913, 985, 1033, 1034, 1035, 1372, 1381/, Růžová, V Aleji

Volební okrsek č. 2: Centrum sociálních služeb II., Jaroslava Ježka 777/7

pro voliče bydlící na ul. Alšova, Denisova, Janáčková, Jaroslava Ježka, Javorová, Kalvodova /část – č. p. 189, 297, 298, 300, 301, 323, 368, 391, 392, 426, 430, 441, 463, 467, 472, 473, 530, 582, 607, 608, 1143, 1144, 1145, 1146, 1231, 1290, 1324, 1328/, Krameriova, Lipovská /část – č. p. 103, 107, 109, 110, 114, 177, 188, 206, 208, 211, 213, 217, 263, 264, 272, 317, 327, 328, 329, 330, 336, 355, 371, 377, 418, 512, 541, 611, 630, 682, 684, 685, 686, 733, 746, 775, 776, 782, 785, 792, 1004, 1207, 1208, 1384, 1390, 1396, 1402, 1430/, Majakovského, Modřínová, Nádražní, Priessnitzova /část – č. p. 419, 425, 521, Přímá, Purkyňova, Puškinova, Sokola Tůmy, Smrková, Tyršova /část – č. p. 242, 255, 258, 279, 285, 292, 295, 319, 514, 557, 976, 1216/

Volební okrsek č. 3: Hotelová škola Vincenze Priessnitz a Obchodní akademie Jeseník, Dukelská 680/7

pro voliče bydlící na ul. Čechova, Dukelská /část – č. p. 3, 203, 456, 681, 718, 1248, 1249/, Fučíkova, Lipovská /část – č. p. 69, 91, 94, 95, 99, 100, 117, 119, 122, 129, 131, 169, 171, 277, 321, 325, 413, 447, 523, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1178, 1325, 1391, 1392, 1427/, Růžičkova, V Oblouku, Vrchlického, Nám. Hrdinů

Volební okrsek č. 4: Gymnázium Jeseník, Komenského 281/3

pro voliče bydlící na ul. Gogolova, K. H. Máchy, Komenského, Kostelní, Masarykovo nám., Mašínova,

Muzikantská stezka, Na Úbočí, Otakara Březiny, Palackého, Průchodní, Školní, Štefánikova, Továrni, Tyršova /část – č. p. 248, 280, 289, 303, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1385/, Vodní, Zámecké náměstí, Thámova

Volební okrsek č. 5: MKZ - Divadlo Petra Bezruče, 28. října 880/16

pro voliče bydlící na ul. 28. října, Dittersdorfova, Dukelská /část – č. p. 1387, Jiráskova, Karla Čapka, Nábrežní /část – č. p. 173, 349, 350, 480, 532, 539, 1087, 1382/, Poštovní, Revoluční, Sadová, Schubertova, Smetanova, Svobodova, Žižkova, nám. Svobody

Volební okrsek č. 6: Centrum sociálních služeb I., Beskydská 1298/6

pro voliče bydlící na ul. Beskydská, Dukelská /část – č. p. 558, 730, 459, 807, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 981, 982, 1047, 1241, 1242, 1243, 1244, 1269, 1412, 1418, 1419/, Mahenova /část – č. p. 603, 604, 605, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 635, 636, 637, 638/, Moravská, Slezská, Tylova, U Bělidla, U Kasáren /část – č. p. 641, 642, 1021, 1023, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268/, 1437, Za podjezdem

Volební okrsek č. 7: ZŠ Jeseník, Boženy Němcové 1256/23

pro voliče bydlící na ul. Boženy Němcové, Heřmánková, Horská, Klicperova, Křížkovského, Mahenova /část – č. p. 596, 597, 811/, Mánesova, U Kasáren /část – č. p. 1131, 1132, 1133, 1134, 1135/, Vaškova, Wolkerova, Luční, Váchalova

Volební okrsek č. 8: SŠ gastronomie, farmářství a služeb, U Jatek 916/8

pro voliče bydlící na ul. Bezručova /část – č. p. 41, 186, 192, 194, 205, 244, 672, 710, 1326, 1428/, 1435, Dobrovského, Husova, Josefa Hory, Na Svahu, Nerudova, Raisova, Seifertova, Skupova, Zlatá stezka

Volební okrsek č. 9: SŠ gastronomie, farmářství a služeb, U Jatek 916/8

pro voliče bydlící na ul. Bezručova /část – č. p. 21, 26, 49, 210, 286, 320, 471, 506, 631, 632, 646, 648, 650, 662, 664, 666, 667, 1215, 1400/, Halasova, Kaplického, Tkalcovská, U Jatek, Vančurova, Zeyero

Volební okrsek č. 10: ZŠ Jeseník, Nábrežní 413/28

pro voliče bydlící na ul. Dvořákova, Erbenova, Habrová, Havlíčkova, Jasná, K Vodě, Krátká, Na Mýtince, Na Stráni, Nábrežní /část – č. p. 414, 415, 464, Nová, Příčná, Rejvízská, Rudná, Sládkova, Strmá, Úvoz, Vrchovištní, Vysněná, Za Pilou

Volební okrsek č. 11: Správa CHKO, Šumperská 93

pro voliče bydlící na ul. Mlýnská, Na Středisku, Na Zahradkách, Slunná, Šumperská, U Sokolovny, Zátíší.

VOLIČSKÉ PRŮKAZY

Kompletní informace na www.jesenik.cz nebo www.mvcr.cz.

KRAJSKÉ VOLBY: HLASOVACÍ LÍSTKY

Hlasovací lístky pro volby do zastupitelstev krajů jsou vytištěny pro každou politickou stranu, politické hnutí nebo koalici samostatně. Na každém hlasovacím lístku je mimo jiné uvedeno vylosované číslo kandidujícího subjektu. Dodané hlasovací

lístky nemusí tvořit úplnou číselnou řadu, neboť některé z kandidujících subjektů nekandidují ve všech krajích, nebo kandidátní listina některého politického subjektu nebyla zaregistrována. Pořadové číslo kandidáta, který byl při registraci škrtnut, zůstává na hlasovacím lístku neobsazené. Hlasovací lístky obdrží voliči nejpozději 3 dny před dnem voleb (17. září).

KRAJSKÉ VOLBY: ZPŮSOB HLASOVÁNÍ

Hlasování probíhá pouze na území Olomouckého kraje. Volič může hlasovat pouze v tom volebním okrsku, kde je přihlášen k trvalému pobytu. Výjimkou jsou voliči hlasující na voličský průkaz. Volič vloží do šedé úřední obálky jeden hlasovací lístek pro politickou stranu, politické hnutí nebo koalici, pro kterou se rozhodl hlasovat. Na vybraném hlasovacím lístku může zakroužkováním pořadového čísla nejvýše u 4 kandidátů vyznačit, kterému z nich dává přednost (preferenční hlas). Pokud zakroužkuje víc než 4 kandidáty, nebude se přihlížet k žádnému přednostnímu hlasu.

SENÁTNÍ VOLBY: HLASOVACÍ LÍSTKY

Hlasovací lístky pro volby do Senátu jsou vytištěny pro každého kandidáta samostatně. Na každém hlasovacím lístku je uvedeno číslo kandidáta. Hlasovací lístky nemusí tvořit úplnou číselnou řadu, pokud přihláška některého kandidáta nebyla zaregistrována. Hlasovací lístky obdrží voliči nejpozději 3 dny před dnem voleb (17. září).

SENÁTNÍ VOLBY: ZPŮSOB HLASOVÁNÍ

Hlasování probíhá na území senátního volebního obvodu č. 65, kde jsou volby do Senátu vyhlášeny. Volič může hlasovat pouze v té obci a v tom volebním okrsku, kde je přihlášen k trvalému pobytu. Výjimkou jsou voliči hlasující na voličský průkaz. Volič vloží do úřední obálky jeden hlasovací lístek pro kandidáta, pro kterého se rozhodl hlasovat. Hlasovací lístek se nijak neupravuje.

SENÁTNÍ VOLBY: DRUHÉ KOLO

Pokud žádný z kandidátů nezíská v prvním kole voleb nadpoloviční většinu hlasů, bude se konat druhé kolo voleb. Ve druhém kole kandidují pouze dva nejúspěšnější kandidáti z prvního kola. Hlasovací lístky pro druhé kolo voleb již voliči nebudou dodány předem, ale volič je obdrží přímo ve volební místnosti ve dnech druhého kola voleb. Zde také obdrží úřední obálku.

PŘENOSNÁ VOLEBNÍ SCHRÁNKA

Volič může požádat ze závažných, zejména zdravotních, důvodů o hlasování mimo volební místnost. V takovém případě je nutné kontaktovat obecní úřad a požádat, aby okrsková volební komise přišla k voliči (typicky domů). Ve dnech voleb se může volič obrátit i přímo na svoji okrskovou volební komisi. Komise může své členy s přenosnou volební schránkou vysílat pouze v rámci svého volebního okrsku. **Kontakt pro ohlášení:**

Osobně: Kancelář 532 (Oddělení vnitřní správy), 5. podlaží IPOS, Karla Čapka 1147/10. Telefonicky: 584 498 444; 584 498 416; 584 498 401. E-mailem: podatelna@jesenik.cz; ondrej.mach@jesenik.cz; radim.otypka@jesenik.cz.

Oddělení vnitřní správy

Říkali mu, že už to nedá dohromady aneb Jak se opravoval Alžbětín pramen

Alžbětín pramen, oblíbená památka Jeseníku, nedávno prošel důkladnou obnovou. Za realizací projektu stálo město Jeseník, většinu prací na místě odvedl kameník Libor Moravec. Pro něj byla tato oprava spíše srdeční záležitostí než běžnou zakázkou.

„Původně jsem měl pramen jen přespárovat a opravit zídky a dlažbu, ale když jsem začal svrchu sekát spáry, začalo to padat. Nedrželo to. Do poloviny byl pramen zvětřalý, prostředek byl jakžtakž tvrdý a dole vypadávaly zvětřalé kameny. Domluvili jsme se tedy, že pramen celý rozdělám,“ popisuje začátek oprav Moravec.

Pracovní postup musel schválit Odbor stavebního úřadu a územního plánování. Během této doby si kolemdoucí mohli všimnout stovky malých papírků, kterými byla mohyla polepena. „Kromě toho, že jsem si udělal hodně fotek, jsem si při čekání na rozhodnutí polepil pramen lístečky. Abych, kdybych si náhodou nebyl jistý, se podíval

na číslo lístečku a věděl zhruba, kde který kámen byl,“ vysvětluje Moravec.

Po schválení postupu začal řemeslník pečlivě rozebírat jednotlivé kameny, až Alžbětín pramen na chvíli úplně zmizel z povrchu. „Hodně lidí mi říkalo, že už to nedám dohromady, ale já jsem se toho neobával,“ vzpomíná Moravec. Při opětovné stavbě mohly pak provést několik drobných opatření zajišťujících nyní větší stabilitu pramene.

Pramen, z něhož si místní připravují kávu

K prameni se i při probíhajících opravách vydávali pravidelní návštěvníci, někteří dokonce každý den. „Největší zážitek mám z pána, který přijel s vozíkem, vytáhl barely a naléval si vodu do nich. Tvrdil, že není místní a že si vodu vozí domů,“ vypráví Moravec. „A všichni mi také říkali, že kafe si nedají z jiné vody než této.“

Někteří obyvatelé Jeseníku mu také vyprávěli, jak pramen kdysi vypadal. „Úplně nahoře je čep, na němž prý kdysi stála mramorová váza s otvory, ze kterých po dešti vytékala voda. Dokonce sem přišla jedna babička, která tvrdila, že má fotku, ale od té doby jsem ji neviděl.“

Zatímco váza pramen nezdobí, jiné prvky ze supíkovického mramoru se po vyčištění vrátily na své místo kolem výtokové trubky. „V minulosti už někdo tento prvek nejspíš obnovoval, protože když jsem tady kopal, našel jsem v zemi tři stejné

Libor Moravec žije v Mikulovicích, původně se vyučil elektrikářem, ke kamenickým pracím se dostal díky svému dědovi. V roce 2023 se podílel na obnově Anglického pramene ve Smetanových sadech, kde stavěl zídku. Jeho práce na Alžbětíně prameni zahrnovala téměř všechny aspekty obnovy, kromě vytesání nápisu a letopočtu na pamětní desku a výroby kovové mříže. „Děkuji, že jsem mohl pramen opravit. Dělavám v Brně a Praze a doma jsem toho vytvořil málo. Chtěl jsem, aby tady po mně v kraji něco zůstalo,“ říká Libor Moravec.

části,“ doplnil Moravec, který ještě v závěru svých prací vyměnil původní dlažbu za novou kameninou a zlepšil tím i přístup k Alžbětínu prameni – památce postavené roku 1863 frývaldovskými občany jako pocta císařovně Sisi.

„Jsem velmi ráda, že také v letošním roce jsme opravili další z našich památek. Za obnovou Alžbětína pramene je poctivá práce řemeslníků, ale i finanční podpora našich občanů a Olomouckého kraje. Díky společnému úsilí může Alžbětín pramen nadále připomínat naši historii a sloužit místním i turistům. Všem, kteří se na projektu podíleli, patří poděkování,“ uvedla starostka Jeseníku Zdeňka Blišťanová. (mat)

Získejte příspěvek na kroužky dětí

Také letos město vyčlenilo milion korun na podporu volnočasových aktivit jeseníckých dětí. Elektronické correnty v hodnotě 1 500 Kč nyní mohou získat rodiny s dětmi do 18 let.

Jak to funguje?

► Na příspěvek ve výši 1 500 elektronických correntů mají nárok děti s trvalým pobytem v Jeseníku ve věku do 18 let.

► Rodiče o příspěvek požádají na webové stránce jesenik.corrency.cz nebo osobně v budově Městského úřadu Jeseník, Karla Čapka 1147 (IPOS), u Davida Koukala (Odbor školství, kultury a sportu).

- Občan získává correnty ihned po registraci.
 - Příspěvek pokrývá až 75 % nákladů na volnočasovou aktivitu. Například u kroužku, který stojí 1 500 Kč, zaplatí přímo rodiče pouze 375 Kč, zbytek platby pokryjí correnty.
 - Nevyčerpané correnty lze využít při další platbě, a to až do konce 31. ledna 2025.
- Více informací o projektu, registrační formuláře a přehled registrovaných provozovatelů volnočasových aktivit, u nichž lze uplatnit platbu elektronickými correnty, naleznete na webu jesenik.corrency.cz.

(mat)

Městský park zaujal architekty

Město Jeseník ještě před prázdninami vyhlásilo architektonickou soutěž na proměnu svého nejvýznamnějšího parku. Do té se přihlásilo celkem dvanáct ateliérů. „Počet zájemců o zvelebení našich Smetanových sadů nás všechny velmi mile překvapil. Obvykle se do soutěže hlásí tři až pět zájemců,“ uvedla starostka města Jeseník Zdeňka Blišťanová.

Porota, složená ze zástupců města a externích odborníků na architekturu, krajinářství a urbanismus, vybrala 5 návrhů, které postoupily do druhé fáze soutěže. Tito vybraní účastníci musí své návrhy dále do 13. září dopracovat na základě komentářů a připomínek poroty. Během měsíce září se také rozhodne o vítězi soutěže.

Obnova chodníků

Letos v červnu byl předlážděn chodník na Bezručově ulici v úseku od Ovčího mostu k novému mostu přes řeku Bělou. O prázdninách dále technické služby pracovaly na Šumperské. Nová dlažba nahradila tu starou betonovou za budovou Správy CHKO Jeseníky. Současně byl předlážděn chodník naproti zastávce, kde byl předtím asfaltový povrch.

PODPOŘTE ZÁJMY SVÝCH DĚTÍ
Získejte pro ně 1 500 Kč

Město Jeseník pomůže rodičům se zaplacením kroužků a příměstských táborů.

Jeseník
město v srdci přírody

REGISTRACE KONČÍ 31. LEDNA 2025

CORRENCY

jesenik.corrency.cz

Dům s pečovatelskými byty slaví 40 let

Poprvé mohli jeseničtí senioři využít pobytové sociální služby v lednu roku 1984. Tehdy byla na ulici Jaroslava Ježka 777, v domě známém spíše jako „penzion U Rybníčku“, uvedena do provozu zrekonstruovaná budova.

Původní nájemní dům z přelomu 19. a 20. století prošel téměř čtyřletou rekonstrukcí, kdy v budově vzniklo celkem 15 obytných jednotek. Byly určeny pro seniory, kteří potřebovali nejen ubytování, ale i pomoc v podobě úklidu, nákupu nebo péče o vlastní osobu. S minimálními změnami je tomu tak i dnes. Od 90. let po současnost prošla budova mnoha dalšími opravami, např. zateplená fasáda a nová okna, ale hlavně byl instalován výtah, který v době otevření budovy senioři postrádali. Budova se nachází na docela klidném místě, pohodu této

lokality narušuje současná zvýšená doprava, avšak na dvoře či zahradě to není znát. Zde se po velkou část roku senioři po sousedsku setkávají a tráví společně čas prací na zahradě, povídáním nebo aktivitami, které pro ně připravuje Pečovatelská služba CSS Jeseník.

A ne jinak tomu bylo v krásném letním odpolední dne 19. června, kdy jsme na zahradě, u příležitosti 40. výročí, pořádali pro klienty, zaměstnance a pozvané hosty přátelské posezení. K malé vzpomínkové slavnosti patřil nejen kulturní program, ale také vynikající

občerstvení. Hudební program zajišťovali záci ZUŠ Jeseník pod vedením Jaromíra Staňka, kdy svými úžasnými výkony na dechové nástroje přispěli k příjemné uvolněné atmosféře celé akce. Nelze opomenout ani hudební doprovod Rudolfa Heisiga, který vyzýval nejen k poslechu, ale některé zúčastněné i k tanci. Od vzniku penzionu využilo našich služeb již mnoho seniorů. U příležitosti kulatého výročí přejeme domu mnoho dalších spokojených klientů.

Centrum sociálních služeb Jeseník

Zájezd pro seniory: Praha

Centrum sociálních služeb Jeseník a Klub seniorů Jeseník zve seniory na poznávací zájezd do Prahy ve dnech 17. až 19. září.

ODJEZD: 6:45 Billa, 6:50 Yesenka, 7:00 zastávka u nemocnice (ul. Lipovská)

PROGRAM:

Úterý 17. září

- Zastávka v motorestu, McDonald's
- Klášter sv. Anežky České, Národní galerie a židovský hřbitov
- Ubytování v hotelu SIS
- 19:00 – Divadlo Semafor *Dobře placená procházka* s Jiřím Suchým a Jitkou Molavcovou

Středa 18. září

- 8:00 – snídaně v hotelu Sis

➤ Národní muzeum Praha, osobní volno, oběd (možnost Havlova koruna)

➤ Odpoledne prohlídka Prahy s průvodcem

➤ DPS Týnská zahrada – beseda při kávě s Jiřím Krampolem

Čtvrtek 19. září

➤ 8:00 – snídaně v hotelu SIS, odjezd z hotelu

➤ Pražský Hrad – hlavní okruh (Starý královský palác, Bazilika sv. Jiří, Katedrála sv. Víta)

➤ Odpoledne odjezd domů

CENA: 3.600 Kč (2x nocleh se snídaní, vstupenky, doprava)

VZÍT S SEBOU: drobné peníze na MHD – 2x 60 Kč, senioři 65+ MHD zdarma

PŘIHLÁŠKY: Přihlašovat se lze od středy 14. srpna od 8:00, platbu je nutné uhradit do tří dnů od přihlášení – Alena Kalinová, MěÚ Jeseník, OSVZ, ul. K. Čapka 1147 (IPOS), 4. patro, blok A, kancelář č. 406, 584 498 406, e-mail: alena.kalinova@mujes.cz. Bližší informace – Věra Vymětalová, 604 382 907, e-mail: vym.vera@seznam.cz.

Alena Kalinová,

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Zájezd pro seniory: Wrocław

Centrum sociálních služeb Jeseník a Klub seniorů Jeseník zve seniory na poznávací zájezd do polské Wroclawi dne 11. října.

ODJEZD:

7:15 Billa, 7:20 Yesenka, 7:30 zastávka u nemocnice (ul. Lipovská)

PROGRAM:

Procházka městem s průvodkyní:

- Národní muzeum Wrocław
- Panorama Raclawicka
- Ostrów Tumski
- Zaulek Ossolińskich
- Vratislavská Univerzita
- Radnice a Plac Solny

Oběd:

➤ Restauracja Lepione Kuźniczka (Kuźniczka 42)

Dodatečný okruh s průvodkyní nebo osobní volno k prohlídce města:

- Kostel svatě Máří Magdalény a Mostek Czarownic (Můstek Čarodějnic)
- Teatr Lalek (Loutkové divadlo) a Opera
- Park Staromiejski (Staroměstský park)
- Královský palác
- Dzielnica Czterech Wyznań

CENA: 300 Kč (vstupenky, doprava)

VZÍT S SEBOU: zlaté (individuální vstupné dle zájmu, občerstvení, WC)

PŘIHLÁŠKY: Přihlašovat se lze od pondělí 2. září od 8:00, platbu je nutné uhradit do tří dnů od přihlášení – Alena Kalinová, MěÚ Jeseník, OSVZ, ul. K. Čapka 1147 (IPOS), 4. patro, blok A, kancelář č. 406, 584 498 406, e-mail: alena.kalinova@mujes.cz. Bližší informace – Věra Vymětalová, 604 382 907, e-mail: vym.vera@seznam.cz.

Alena Kalinová,

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Objevte, na koho se na Jesenicku můžete obrátit

Rádi bychom vás pozvali na 7. ročník akce **Společně pomáháme, která se uskuteční v úterý 10. září na Masarykově náměstí. Zjistíte, jakou pomoc vám a vašim blízkým mohou poskytovatelé sociálních služeb na Jesenicku nabídnout v různých životních situacích.**

Během dne se představí téměř dvě desítky organizací, které díky své profesionalitě přispívají k životnímu pohodlí, zachování důstojnosti a soběstačnosti mnoha lidí v regionu. Těšit se můžete také na bohatý doprovodný program. Například taneční vystoupení klientů z Domova Sněženska a skupiny Čekanky. Během workshopů organizace ZÁHRADA 2000 si vyzkoušíte uplést vlastní košík, malování společného obrazu nebo tkaní koberců. Organizace chystají také stolní hry, kvízy nebo aktivity pro děti, jako je malování na obličej. Tradičně se vám naskytne příležitost

vyzkoušet si nejrůznější pomůcky pro zrakově postižené.

Představí se organizace:

- Charita Jeseník
- SOUŽITÍ 2005
- Člověk v tísni
- Centrum sociálních služeb Jeseník
- Darmoděj
- DIAKONIE ČCE Sobotín
- Domov Sněženska Jeseník
- ZÁHRADA 2000
- Domov pro seniory Javorník

➤ Domov důchodců Zlaté Hory

➤ SONS ČR

➤ Jdeme Autistům Naproti

➤ Maltézská pomoc

➤ Boeθεια – společenství křesťanské pomoci

Akce se koná u příležitosti celorepublikového Týdne sociálních služeb ČR. Po ní budou následovat dny otevřených dveří, při nichž budou probíhat aktivity přímo v jednotlivých zúčastněných organizacích. Podrobnější informace budou zveřejněny na webu města Jeseník a také na letáčích po celém regionu. (mat)

Mezigenerační propojení seniorů a studentů

Den jako dáreček, to jsou slova babičky, která se s námi vydala na Šerák. Třída I. B reagovala na výzvu doprovodit seniory z Jesenicka na Šerák.

Potkali jsme se 25. června u lanovky na Ramzové a v tu chvíli se začal odehrávat radostný a dojemný příběh mezigeneračního propojení. Sdílení, vzpomínky, vyprávění, naslouchání, nápomocná ruka a smích byly všudypřítomné. Našich 14 studentů a 13 seniorů štěbetalo tak přirozeně a se zájmem, že jsem nejednou musela utřít slzu. Dovolte mi sdílet pár postřehů z řad mládeže:

- bylo to pro mě dobrodružství, které mi otevřelo oči – jediný rozdíl je věk, protože všichni máme radost z malých věcí a připadají nám velké,
- sdílíme stejné emoce, vášně a hlavně lidskost, kterou jsme všichni naplno projevovali a sdíleli společně,
- hrálo mě u srdce vidět babičky a dědečky šťastné a jak si to užívají,
- výlet mi ukázal, jakým způsobem může drobná pomoc přinést velkou radost,
- ještě dlouho si budu pamatovat, že zážitky a vzpomínky mají největší cenu.

Tuto pozitivní energii jsme záramovali do koláže, kterou jsme jim o dva dny později pře-

Foto: Gymnázium Jeseník

dali na památku, a loučili se se slovy: „Tak za rok zase!“

Tato akce by se neuskutečnila bez nadšené, zkušené a kreativní terénní pracovnice Marcelly Vaňkové z Centra sociálních služeb, která se svou kolegyní vytipovala partu seniorů a doprovodila je, energické, veselé a obětavé Veroniky Mlejnkové z Chaty Jiřího na Šeráku,

kteřá nám všem zajistila jízdenky na lanovku, jídlo a pití, a naší báječné a nápadům otevřené ředitelky školy Šárky Hynkové, která nám dala možnost prožít konec školního roku v mé třídě takto výjimečně. Všem z celého srdce děkuji a na svou třídu I. B jsem moc pyšná.

Mia Suchá,
Gymnázium Jeseník

Společně probouzíme hvězdárnu!

V rámci projektu MAP Jesenicko IV probíhá iniciativní snaha o probuzení jesenické hvězdárny a její zapojení do vzdělávacího programu. Tento projekt se zaměřuje na podporu klíčových kompetencí v přírodních vědách, čtenářské gramotnosti a digitálních dovednostech a zároveň na popularizaci astronomie mezi dětmi a mládeží.

Program pro žáky základních škol bude slavnostně zahájen 11. září příjezdem mobilního planetária. Mobilní planetárium nabídne jedinečný zážitek žákům ZŠ, kteří se do akce zapojí. Tento zážitkový vzdělávací program zahrnuje návštěvu mobilního planetária, které bude v odpoledních hodinách zpřístupněno veřejnosti, a exkurzi na hvězdárnu s edukačním programem. Podrobné informace na FB *Vzdělávání Jesenicko*. Dále budou v areálu hvězdárny vystaveny temnalóny – speciální nafukovací kupole, které umožňují interaktivní pozorování noční oblohy i během dne. Tímto způsobem chceme dětem

přiblížit fascinující svět astronomie a povzbudit jejich zájem o vesmír a vědu.

Základní školy z Jesenicka tak v rámci akce budou poznávat hvězdy a planety s „Malým princem“. Pro žáky jsou připraveny úkoly, společná práce ve třídě a tvoření vlastní planety. Akce vyvrcholí výstavou vytvořených planet v prostorách SVČ DUHA. Program pro mateřské školy bude zahájen v dubnu 2025. Cílem je nejen posílit spolupráci se SVČ DUHA Jeseník, ale také podpořit lokální patriotismus a spolupráci s místními vzdělávacími institucemi využitím jejich prostor a odborného know-how.

V příštím roce oslaví hvězdárna své 60. výročí. K této příležitosti probíhá obnova zastaralého vybavení a plánují se úpravy interiéru, aby byla hvězdárna připravena na další desetiletí vzdělávání a inspirace. Těšíme se na vaši podporu a doufáme, že se nám společně podaří probudit hvězdárnu k novému životu.

Vendula Doleželová, Odbor školství,
kultury a sportu

Spolufinancováno
Evropskou unií

Co najdete ve výroční zprávě VaK Jesenicka

Transparentnost vůči akcionářům a posilování důvěry všech odběratelů, tím je pro VaK Jesenicka každoroční příprava výroční zprávy za předešlý rok. „Zodpovědnost je ve společnosti přítomna na denní bázi. Naplňování strategie, finanční disciplína a otevřená komunikace jsou pro nás naprostou samozřejmostí,“ uvedla při zveřejnění dokumentu ředitelka VaK Jesenicka Lenka Podhorná.

„Pevně věřím, že po dokončení významné investice do rekonstrukce úpravny vody v Adolfovicích a započetí prací na další důležité vodohospodářské stavbě, napojení Keprnického potoka na úpravnu v Adolfovicích, naše společnost dává svým odběratelům signál, že dělá maximum pro to, abychom byli připraveni na hrozící pokles vydatnosti zdrojů vody

způsobený zejména klimatickou změnou,“ připomenul vizeonářský přístup ve VaK Jesenicka předseda představenstva Václav Urban. V oblasti odpadních vod jsme rozhodli o další strategické záležitosti. Pracuje se na techniko-ekonomické studii, která naznačí, jakými způsoby lze modernizovat čistírnu odpadních vod v České Vsi, případně kde hledat možné energetické úspory.

Co dalšího se ve výroční zprávě lze dočíst? Že ač z hlediska ztrát vody nebyl rok 2023 tolik úspěšný jako roky předchozí, stále se je daří držet okolo desetin (10,3 %), což je v porovnání s obvyklými ztrátami ve vodohospodářství dobré číslo. A víme, jak ho vylepšit. Vybudovat vodárenský dispečink a pracujeme na tom.

Na závěr jeden důležitý ekonomický údaj,

Rok 2023 v číslech:

Vyrobeno: 993 tis. kubiků pitné vody

Investice: 19,3 milionů Kč

Opravy: 19,7 mil. Kč

Ztráty vody: 10,3 %

Průměrná spotřeba vody: 77 l na den na obyvatele

kteřý není z podstaty věci primárním cílem VaK Jesenicka, zisk společnosti. Kladný hospodářský výsledek po zdanění ve výši 3,76 mil. Kč směřující do rozvoje infrastruktury je nepochybně dobrou zprávou pro akcionáře, zaměstnance, dodavatele i zákazníky. Kompletní výroční zprávu VaK Jesenicka najdete na webu vakjes.cz.

Vodovody a kanalizace Jesenicka

AKCE

pondělí 2/9 19:00

Vinckovo, rodný dům V. Priessnitz
PROMÍTÁNÍ JESENÍKY – KRÁLOVSTVÍ
HORSKÉ DIVOČINY

Příběh koloběhu života jedinečné horské přírody. Vstupné 120 Kč, rezervace v kavárně. Pořádá Spolek Sub Tilia a GepART pictures.

úterý 3/9 19:00

Vinckovo, rodný dům V. Priessnitz
ŠPANĚLSKÝ LETNÍ VEČER

Nejen cestovatelská inspirace proslulým Španělskem, co z místních pokladů stojí za to vidět a navštívit. Vstupné 80 Kč. Pořádá Spolek Sub Tilia.

úterý 3/9 19:00

Zrcadlový sál, PLL

ASTROLOGIE

Cykly planet a životní cesta v podání Zuzany Šmídové. Vstupné 150 Kč. Pořádá PLL.

středa 4/9 18:30

Venkovní terasa Villy Regenhart
SWINGOVÁ TANČÍRNA PRO VEŘEJNOST

Otevřená lekce pro zájemce. Reprodukovaná hudba k tanci i poslechu. Není nutné přijít v páru. Info: www.swinghills.eu. Vstupné dobrovolné. Pořádá Swing Hills.

čtvrtek 5/9 17:30

Výstavní síň Divadla P. Bezruč
VERNISÁŽ VÝSTAVY ROMANA ŽENATÉHO:
NŮŽ VE SKLENÍČCE

Otevření výstavy multimediálního umělce a architekta proběhne v rámci Festivalu Jesnění. Vstup volný. Pořádají MKZ Jeseník a Sudetikus.

čtvrtek 5/9 19:00

Čajbar Pangea

BÁSNĚNÍ: AUTORSKÁ ČTENÍ A AUDIOVIZUÁLNÍ PERFORMANCE MELODIE SVĚTLA
 Vystoupí opavský básník Ondřej Hložek a hudebník, fotograf a cestovatel Tomas Worick. Vstupné dobrovolné. Pořádají Sudetikus a Čajbar Pangea.

pátek 6/9 16:00

Letní divadlo Smetanovy sady
DIVADLO DIP: STROMOCITY

Stromy slyší, stromy vidí, stromy chtějí vyprávět. Interaktivní storytellingové představení, které proběhne v rámci festivalu Jesnění. Vstupné dobrovolné. Pořádají Sudetikus a MKZ Jeseník.

pátek 6/9 17:00

Priessnitzovo sousolí, Smetanovy sady
BÁSNĚNÍ V PARKU

Autorská čtení Zofii Baldygy, Dominika Bárta a Jana Dvořáka. Proběhne v rámci festivalu Jesnění. Vstup dobrovolný. Pořádají Sudetikus a MKZ Jeseník.

pátek 6/9 18:30

Kino Pohoda

PŘEPIŠTE DĚJINY

Historický podcast Martina Gromana a Michala Stehlíka o Jesenícku. Proběhne v rámci festivalu Jesnění. Vstupné 100/80 Kč nebo akreditace na www.smsticket.cz. Pořádají Sudetikus a MKZ Jeseník.

pátek 6/9 19:00

Vinckovo, rodný dům V. Priessnitz
KONCERT – PÍSNÍČKÁŘ TOM STROM

Autorská tvorba od jazzu, přes pop, folk, reggae až post rock. Vstupné 200 Kč, rezervace v kavárně nebo SMS na 608 904 004. Pořádá Vinckovo.

pátek 6/9 20:00

Divadlo Petra Bezruče
NOUS KOLEKTIV: PARTYZÁNKA

Divadelní představení zpracovává téma generací paměti otisknuté do dětských her. Proběhne v rámci festivalu Jesnění. Vstupné 100/80 Kč nebo akreditace na www.smsticket.cz. Pořádají Sudetikus a MKZ Jeseník.

pátek 6/9 22:00

Za divadlem Petra Bezruče
BĚSNĚNÍ: BBZDE, VIKTORIYA
BAKHANKOVA, CARDO & DECUMANUS

Koncertní večer v rámci festivalu Jesnění. Alternativní rock, neofolk, malba světlem. Vstupné dobrovolné. Pořádají Sudetikus a MKZ Jeseník.

sobota 7/9 10:00

Bývalý Klášter Voršilek (ZŠ Průchodní)
KOMENTOVANÁ VYCHÁZKA O HISTORIÍ
MÍSTA A VZDĚLÁVÁNÍ DÍVEK

Průvodkyně: Bohumila Tinzová. Vstupné dobrovolné. Pořádají Sudetikus a VMJ.

sobota 7/9 10:00

Továrna Woox (areál Astur)
YOUNG DESIGN FESTIVAL

Přehlídka a prodejní stánky mladých designérů, tvořivé dílny, výstavy, DJ a občerstvení. Proběhne v rámci festivalu Jesnění. Vstupné dobrovolné. Pořádají Young Design a Sudetikus.

sobota 7/9 13:00

Areál Woox (areál Astur)
POULIČNÍ SLAVNOST

Restaurant Day, loutkové představení *Neboj, houbo* (TMEL kol.), čtení z dětské knihy Michala Čunderleho, představení rodinného průvodce Čti *Jeseníky*, novocirkusové představení performerů *Kotátko zkázy*, tvořivé dílny a další. Proběhne v rámci festivalu Jesnění. Vstupné dobrovolné. Pořádají Sudetikus a MKZ Jeseník.

sobota 7/9 18:30

Továrna Woox (bývalý Moravolen/areál Astur)
BĚSNĚNÍ: IVY Z, WE DRAW A, B4, WCZASY,
DJ JOB AKA EIB

Hlavní koncertní večer festivalu Jesnění. Vstupné 300/200 Kč (studenti/senioři) nebo akreditace na www.smsticket.cz. Pořádají Sudetikus a MKZ Jeseník.

sobota 7/9 19:00

Zrcadlový sál, PLL

HAVAJ

Cestopisná přednáška Libora Turka. Vstupné 100 Kč. Pořádá PLL.

neděle 8/9 10:00

Lázeňské infocentrum
KOMENTOVANÁ VYCHÁZKA S PAVLEM
KAROUSEM

Po vybraných výtvarných objektech v lázních.

Proběhne v rámci festivalu Jesnění. Vstupné dobrovolné. Pořádají Sudetikus a MKZ Jeseník.

neděle 8/9 12:00

Hudební pavilon, PLL
KONCERT ADELY MEDE

Slovensko-maďarská hudebnice, která spojuje folklor a experimentální elektronickou hudbu. Proběhne v rámci festivalu Jesnění. Vstupné dobrovolné. Pořádají Sudetikus a MKZ Jeseník.

neděle 8/9 18:00

Hala Léčebného domu Priessnitz
KLAVÍRNÍ RECITÁL

Radka Těšíková představí vlastní tvorbu i zazpívá, zahraje na kytaru, taky violoncello. Vstupné dobrovolné. Pořádá PLL.

pondělí 9/9 19:00

Zrcadlový sál, PLL
PĚVECKÝ RECITÁL

Anna Beťáková a Zdeněk Janeček představí repertoár klasika, muzikál, pop a další. Vstupné 120 Kč. Pořádá PLL.

úterý 10/9 9:30 až 10:30

Knihovna VP - odd. pro děti a mládež
FREEVALDA KLUBÍK I.

Pohádkové dopoledne pro děti do 3 let. Vstup volný. Nutná rezervace tel.: 702 255 473 nebo e-mail: deti@knihovna-jesenik.cz. Tvořivá dílnička 30 Kč. Pořádají MKZ Jeseník.

čtvrtek 12/9 18:00

Křesťanské společenství Jeseník,
Husova ulice 191/2
BESEDA S VÁCLAVEM KVAPILEM O JEHO
KNIZE „NESNAŽIT SE BÝT DOBRÝ“

Autor se ve své knize dělí o své osobní zkušenosti inspirované podobenstvím *O marnotratném synu*. Beseda nabízí příležitost nahlédnout do myšlenek a procesu tvorby díla a zapojit se do diskuse s autorem. Vstup volný. Pořádá Meziprostor.

čtvrtek 12/9 19:00

Vinckovo, rodný dům V. Priessnitz
PŘEDNÁŠKA MATĚJE MATELY – SLAVNÝ
ORTOPED DR. ADOLF LORENZ Z VIDNAVY
A JEHO SYN KONRAD, NOSITEL NOBELOVY
CENY

Téma: Adolf Lorenz, průkopník moderní ortopedie a jeho syn Konrad, který získal Nobelovu cenu za výzkum chování zvířat. Vstupné 100 Kč, rezervace v kavárně nebo SMS na 608 904 004. Pořádá Spolek Sub Tilia.

sobota 14/9

Priessnitzovy léčebné lázně
10:00 KONCERT DOM ZUŠ JESENÍK
DOM ZUŠ Jeseník pod vedením Tomáše Uhlíře
a Milana Domese před sanatoriem Priessnitz.

11:30 až 13:30 TROFEO NIKÉ

Přehlídka veteránů v areálu lázní.

13:00 až 19:00 LÁZEŇSKÉ VINOBRANÍ

Vinobraní, cimbálová muzika, fotokoutek a mnoho dalšího na promenádě a v hudebním altánu.

19:00 NEPÁL

Cestopisná přednáška Libora Turka v Zrcadlovém sále. Vstupné 100 Kč. Pořádá PLL.

sobota 14/9 13:00

**Letní divadlo Smetanovy sady
DUHOVÝ BĚH MĚSTA JESENÍK PRO RODINY
VLASTNÍ INÁHRADNÍ**

Těšit se můžete nejen na běhání v barvách, ale také na doprovodný kulturní i animační program. Pořádají město Jeseník, EurotopiaCZ a MKZ Jeseník.

sobota 14/9 16:00

**Křesťanské společenství Jeseník,
Husova ulice 191/2
CÍRKEV PRO LIDI NA ULICI: HOOLIGANS
CHURCH**

Zkušenosti z Valaška sdílí Marek Húšť, zakladatel Hooligans church. Od 16:00 pohoštění. Začátek přednášky od 17:00. Vstup volný. Pořádá KS Jeseník.

neděle 15/9 15:00

**Zrcadlový sál, PLL
SETKÁNÍ SE SPISOVATELKOU**

Michaela Anna Horáková představí své knihy. Vstupné 50 Kč. Pořádá PLL.

neděle 15/9 19:00

**Divadlo Petra Bezruče
NA KUS ŘEČI S MIROSLAVEM DONUTILEM**

Nové historiky oblíbeného herce. Vstupné 500 Kč. Pořádá TMG art production.

pondělí 16/9 19:00

**Zrcadlový sál, PLL
KLAVÍRNÍ RECITÁL**

Radka Těšíková představí vlastní tvorbu i zazpívá, zahraje na kytaru, taky violoncello. Vstupné 120 Kč. Pořádá PLL.

úterý 17/9 9:30 – 10:30

**Knihovna VP - odd. pro děti a mládež
FREEVALDA KLUBÍK II.**

Pohádkové dopoledne pro děti do 3 let. Vstup volný. Nutná rezervace tel.: 702 255 473 nebo e-mail: deti@knihovna-jesenik.cz. Tvořivá dílnička 30 Kč. Pořádají MKZ Jeseník.

úterý 17/9 19:00

**Zrcadlový sál, PLL
ASTROLOGIE**

Aktuální astrologické konstelace roku 2024 v podání Zuzany Šmídové. Vstupné 150 Kč. Pořádá PLL.

středa 18/9 19:00

**Vinckovo, rodný dům V. Priessnitz
KONCERT – JAN AUDRLICKÝ**

Kytarista a zpěvák - blues, soul a alternative rock. Vstupné 150 Kč, rezervace v kavárně nebo SMS na 608 904 004. Pořádá Vinckovo.

středa 18/9 18:00

**Knihovna Vincence Priessnitz
NOC LITERATURY**

Současná literatura, netradiční místa, známé tváře. Vstupné dobrovolné. Pořádají MKZ Jeseník.

středa 18/9 18:30

**Venkovní terasa Villy Regenhart
SWINGOVÁ TANČÍRNA PRO VEŘEJNOST**

Otevřená lekce pro zájemce. Reprodukovaná hudba k tanci i poslechu. Info: www.swinghills.eu. Vstupné dobrovolné. Pořádá Swing Hills.

pátek 20/9 9:00 až 16:00

**Masarykovo náměstí
JESENICKÉ TRHY**

Místo pro nákupy, podporu místní ekonomiky i setkání s přáteli. Součástí je živá hudba a program pro děti. Pořádá Sudetikus.

pátek 20/9 9:00

**Prostor před kostelem
Nanebevzetí Panny Marie
NÁŠ SPOLEČNÝ PROSTOR**

Přívětivější prostor pro pěší? Bezpečnější cesta dětí do školy? Zjistěte, jak k tomu můžeme ve městě přispět. Akce v rámci Evropského týdne mobility a PUMM města. Pořádá město Jeseník.

pátek 20/9 19:00

**Vinckovo, rodný dům V. Priessnitz
PROMÍTÁNÍ JESENÍKY – KRÁLOVSTVÍ
HORSKÉ DIVOČINY**

Příběh koloběhu života jedinečné horské přírody. Vstupné 120 Kč, rezervace v kavárně. Pořádá Spolek Sub Tilia a GepART pictures.

pátek 20/9 19:00

**Zrcadlový sál, PLL
NAPŘÍČ ŽÁNRY**

Koncertní set na příčnou flétnu a saxofony v podání Veroniky Kroupové. Vstupné 120 Kč. Pořádá PLL.

sobota 21/9 20:00

**Kongresový sál PLL
PETR ŠPAČEK & BAND**

Populární písně v podání Petra Špačka a violoncellového kvarteta Cello Republic. Vstupné 120 Kč. Pořádá PLL.

neděle 22/9 15:00

**Zrcadlový sál, PLL
NADČASOVÉ MELODIE**

Skupina studentů v rytmu šansonu, swingu a folku. Vstupné dobrovolné. Pořádá PLL.

neděle 22/9 15:00

**Divadlo Petra Bezruče
NEDĚLNÍ POHÁDKA: JAK CHTĚL KOMINÍK
ŠTÍSTKO TANCOVAT KALAMAJKU**

Pro děti od 3 do 9 let. Vstupné 100 Kč, v den konání 150 Kč. Pořádají MKZ Jeseník.

pondělí 23/9 19:00

**Vinckovo, rodný dům V. Priessnitz
PŘEDNÁŠKA ZDEŇKA MACHÁČKA –
JESENICKO – REGION, KDE PRŮMYSL NEBYL
POPELKOU**

Industrializace v 19. stol. vyšvihla chudý horský region mezi vyspělé v monarchii. Vstupné 100 Kč, rezervace v kavárně nebo SMS na 608 904 004. Pořádá Spolek Sub Tilia.

pondělí 23/9 19:00

**Zrcadlový sál, PLL
OPRAVDU VÍTE, CO VÁM SLUŠÍ?**

Vízážistka Vlasta Neuwirtová vás seznámí, co a jak dělat, abychom se líbili. Vstupné 50 Kč. Pořádá PLL.

úterý 24/9 9:30 až 10:30

**Knihovna VP - odd. pro děti a mládež
FREEVALDA KLUBÍK III.**

Pohádkové dopoledne pro děti do 3 let. Vstup volný. Nutná rezervace tel.: 702 255 473 nebo e-mail: deti@knihovna-jesenik.cz. Tvořivá dílnička 30 Kč. Pořádají MKZ Jeseník.

úterý 24/9 14:30

**Knihovna Vincence Priessnitz
MARIA SAFRATA-KOZÁKOVÁ:
SNADNÝ ŽIVOT?**

Autorské čtení a beseda s jesenickou rodačkou. Vstup volný. Pořádají MKZ Jeseník a Klub seniorů.

úterý 24/9 18:00

**Divadlo Petra Bezruče
POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ**

Divadelní komedie s Kateřinou Kairou Hrachovcovou, Markétou Plánkovou a Kristýnou Leichtovou v hlavních rolích. Vstupné 450/380 Kč. Pořádají MKZ Jeseník.

středa 25/9 17:00

**Knihovna V. Priessnitz
(Odd. pro děti a mládež)
POJĎME SI ČÍST... PODZIMNÍ TVOŘENÍ**

Mezigenerační čtení spojené s tvořivou dílnou na téma podzim. Vhodné pro děti od 5 let, dospělě a seniory. Vstup volný. Pořádají MKZ Jeseník.

středa 25/9 18:00

**Hala sanatoria Priessnitz
KLAVÍRNÍ RECITÁL**

Radka Těšíková představí vlastní tvorbu i zazpívá, zahraje na kytaru, taky violoncello. Vstupné dobrovolné. Pořádá PLL.

středa 25/9 19:00

**Vinckovo, rodný dům V. Priessnitz
KONCERT BEATY BOCEK**

Koncert česko-polské písničkářky využívající lo-pstation. Vstupné 200 Kč předprodej, 260 Kč na místě. Pořádá Vinckovo.

čtvrtek 26/9 19:00

**Vinckovo, rodný dům V. Priessnitz
AROMA WORKSHOP – LEKTORKA HANA
URBANOVÁ**

Naučte se využívat éterické oleje pro zdraví a radost. Vytvořte si osobní roll-on parfém z luxusních přírodních olejů. Vstupné 400 Kč, rezervace v kavárně nebo SMS na 608 904 004.

sobota 28/9 19:00

**Zimní zahrada, PLL
DVOJKONCERT PĚVECKÝCH SBORŮ**

Představí se Jesenický smíšený pěvecký sbor a ženský pěvecký sbor RADOST z Adolfovic. Vstupné 120 Kč. Pořádá PLL.

neděle 29/9 14:30

**Smetanovy sady (sraz u dětského hřiště)
DNY ARCHITEKTURY: SMETANOVY SADY
OD MINULOSTI PO SOUČASNOST**

Komentovaná procházka parkem s městským architektem Davidem Zatloukalem, krajinářskou architektkou Vlastou Hábovou a historičkou Bohumilou Tinzovou. Vstup volný. Pořádá město Jeseník a spolek Kruh.

VÝSTAVY

18/7 až 27/9

Galerie, TIC Jeseník (Katovna)

KURT GEBAUER: ŽIVOČICH ČLOVĚK

Výstava jednoho z nejvýznamnějších českých sochařů představí celoživotní zájem o zachycení člověka v momentě uvolněného, spontánního pohybu (plavání, děti v běhu, atd.), ale i společensky kritické práce z období 70. a 80. let. Otevřeno: popá 13:00 až 17:00, sobota 10:00 až 13:00. Vstupné dobrovolné. Pořádají MKZ Jeseník za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

6/9 až 25/10

Výstavní síň Divadla P. Bezruč

ROMAN ŽENATÝ: NŮŽ VE SKLENICI

Site-specific instalace zve návštěvníky do tajemného prostředí rozehrávajících lidskou imaginaci skrze obrazy a diorámata plné snových výjevů a symbolů. Výstavu doplní umělecký objekt v areálu Woox. Otevřeno dle otevírací doby recepce. Vstup volný. Pořádají MKZ Jeseník a Sudetikus.

sobota 7/9 10:30

Galerie současného umění Jeseník

RODINNÁ VÝTVARNÁ DÍLNA: V POHYBU

Inspirování stěžejním tématem jesenícké výstavy Kurta Gebauera budeme zachycovat člověka v momentě spontánního pohybu. Za pomoci šablon a sprejů si vytvoříme originální vzpomínku na návštěvu galerie v podobě autorské tašky, trička nebo jiného textilního výrobku. Na místě lze zakoupit za poplatek tašku, nebo si přinést vlastní podklad. Vhodné pro děti starší 8 let a dospělé. Doporučujeme rezervaci na adrese galerie@mkzjes.cz, 775 787 006. Vstup volný. Pořádají MKZ Jeseník a Sudetikus.

sobota 7/9 14:00

Galerie současného umění Jeseník

KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA VÝSTAVY „ŽIVOČICH ČLOVĚK“

Výstavou provede kurátorka Lucie Štůlová Voborilová, na dálku se připojí i autor výstavy. Vstupné dobrovolné. Pořádají MKZ Jeseník a Sudetikus.

EDUKAČNÍ PROGRAMY

Vzdělávací výtvarné programy pro ZŠ i SŠ, jejichž obsah se odvíjí od probíhajících výstav. Termín dle domluvy. Více informací a rezervace na galerie@mkzjes.cz, 775 787 006. Pořádají MKZ Jeseník za podpory Ministerstva kultury ČR.

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM
JESENICKA

11/6 až 3/11

Hlavní výstavní sál Vodní tvrze

K LÍCI ZBRAŇ! MILITARIA ZE SBÍREK VLASTIVĚDNÉHO MUZEA JESENICKA

Výstava představí výběr z muzejních sbírek zbraní, zbroje či výstroje, od nejstarších dob až po první desetiletí 20. století. Autoři výstavy: Jan Petrásek, Milan Rychlý, Výtvarnice: Kamila Reichmannová. Vstupné: 60/30 Kč.

10/9/2024 – 3/11/2024

Galerie Vodní tvrze

VÝSTAVA ŽÁKŮ A UČITELŮ ZUŠ JESENÍK

Výstava představí práce žáků výtvarného oboru ZUŠ Jeseník, ale také jejich učitelů Ivy Svobodové, Lenky Grygové a Filipa Raifa, a to k výročí 60 let výtvarného oboru. Vernisáž se uskuteční dne 10. září v 18:00 v Galerii Vodní tvrze. Vstupné 40/20 Kč.

12/9 18:00

Rytířský sál Vodní tvrze

PŘEDNÁŠKA HRAD KALTENŠTEJN V ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZECH

Záchraný archeologický výzkum na hradech Jesenicka, představí archeolog VMJ Milan Rychlý. Součástí přednášky bude ukázka kolekce artefaktů nalezených na hradě. Přednášející: Milan Rychlý. Vstup volný.

KINO

středa 4/9 19:30

ČTYŘI SESTRY

FILMOVÝ KLUB / titulky / 107 min / dokumentární / mezinárodní koprodukce, 2023 / 15+

čtvrtek 5/9 18:00

ZÁPISNÍK ALKOHOLIČKY

česká verze / 92 min / drama / Česko, 2024 / do 15 let nevhodný

pátek 6/9 18:00

FAKŮ PRINCEZNY

dabing / 123 min / komedie, fantasy / Německo, 2024 / do 12 let nevhodný

sobota 7/9 16:30

DEADPOOL & WOLVERINE

dabing / 127 min / akční komedie / USA, 2024 / do 15 let nepřístupný

sobota 7/9 19:30

MORD

česká verze / 84 min / komedie, drama / Česko, Slovensko, 2024 / do 12 let nevhodný

neděle 8/9 15:00

V HLAVĚ 2

dabing / 96 min / animovaný / USA, 2024 / mládeži přístupný

středa 11/9 19:30

ŠPATNÝ HEREC

FILMOVÝ KLUB / titulky / 129 min / drama / Mexiko, 2023 / do 15 let nepřístupný

čtvrtek 12/9 18:00

VELKÝ FINÁLE PSO

česká verze / 92 min / dokumentární, hudební / Česko, 2024 / mládeži přístupný

pátek 13/9 10:00

KRISTIÁN

SENIOR KLUB / česká verze / 95 min / romantická komedie / Čechy a Morava / mládeži přístupný

pátek 13/9 18:00

VRÁNA

titulky / 111 min / akční, thriller, fantasy / USA,

2024 / do 15 let nepřístupný

sobota 14/9 19:30

TICHÉ ZNAMENÍ

titulky / 102 min / thriller / USA, 2024 / do 15 let nepřístupný

neděle 15/9 15:00

10 ŽIVOTŮ KOCOURKA MŇOUKA

dabing / 88 min / animovaný / Velká Británie, Kanada, 2024 / mládeži přístupný

úterý 17/9 17:00

JÁ, PADOUCH 4

PROMÍTÁNÍ ZA BABKU / dabing / 94 min / animovaný / USA, 2024 / mládeži přístupný

středa 18/9 19:30

KOS

FILMOVÝ KLUB / titulky / 120 min / drama, historický / Polsko, 2023 / do 15 let nepřístupný

čtvrtek 19/9 18:00

ZAHRADNÍKŮV ROK

česká verze / 103 min / komedie, drama / Česko, 2024 / do 12 let nevhodný

pátek 20/9 17:00

BEETLEJUICE BEETLEJUICE

dabing / 104 min / komedie, fantasy, horor / USA, 2024 / mládeži přístupný

sobota 21/9 16:30

MŮJ KAMARÁD TUČNÁK

dabing / 97 min / rodinný / Brazílie, USA, 2024 / mládeži přístupný

sobota 21/9 19:30

VLNY

česká verze / 131 min / drama / Česko, 2024 / do 12 let nevhodný

středa 25/9 19:30

NEDELEJ VLNY

FILMOVÝ KLUB / titulky / 90 min / drama / Francie, Belgie, 2024 / mládeži přístupný

čtvrtek 26/9 18:00

JANŽURKA

česká verze / 110 min / dokumentární / Česko, Slovensko, 2024 / mládeži přístupný

sobota 28/9 16:30

INFLUENCERKY

dabing / 90 min / drama / Polsko, 2024 / mládeži přístupný

sobota 28/9 19:30

SVĚTÝLKA

česká verze / 74 min / drama / Česko, Slovensko, 2024 / mládeži přístupný

neděle 29/9 15:00

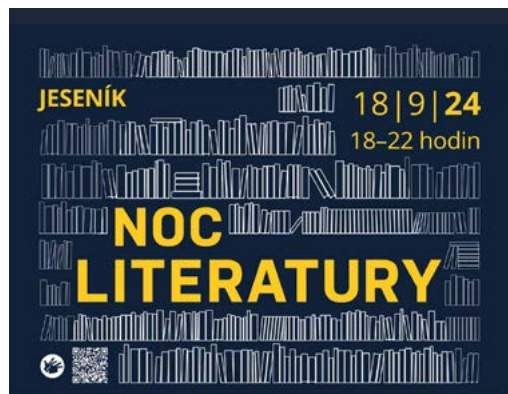
CESTA ZA LEGENDOU

dabing / 85 min / animovaný / Francie, 2024 / mládeži přístupný

Změna programu vyhrazena. Pokladna kina otevřena hodinu před představením.

Noc literatury

Současná literatura, netradiční místa, známé tváře: taková je Noc literatury, která na atraktivních či běžně nedostupných místech přibližuje široké veřejnosti ukázky z nové tvorby evropských spisovatelů v podání známých osobností. Unikátní propojení neobvyklého místa, osobité interpretace a literárního textu nabízí

nevšední kulturní zážitek a příležitost seznámit se s myšlením současných evropských autorů. Noc literatury si vydobyla pevné místo v českém kulturním kalendáři a stala se jeho neodmyslitelnou součástí. V Jeseníku se uskuteční v Knihovně Vincence Priessnitzze ve středu 18. září od

18:00 do 22:00. Číst bude starostka města Zdeňka Blišťanová, historička Bohumila Tinzová, pedagožka Rafaela Drgáčová a spisovatel Jaroslav Irovský. Vybrány jsou čtyři tituly. *Pivo na Loiře* (Velká Británie), *Zpívám, já a hora tančí* (Španělsko), *Napořád Emily* (Norsko) a *Rozložíš paměť* (ČR). Všechny knihy bude možné si po Noci literatury v knihovně zapůjčit. Po celou dobu bude otevřena také kavárnička mezi divadlem a knihovnou. Vstupné dobrovolné.

Miroslav Donutil míří do Jeseníku s novým programem!

V září zavítá do Jeseníku populární český bavič a herec Miroslav Donutil. Pro všechny, kteří milují dobrý český humor, je připraveno pokračování oblíbené one man show jednoho z nejznámějších a nejoblíbenějších českých herců, komiků a vypravěčů. Za jeho talent jistě mohou i rodinné geny. Donutilovi rodiče byli ochotníky a dědeček byl vynikajícím a nadšeným vypravěčem. V divadle hrál Miroslav Donutil za studií, konkrétně v divadle Husa na provázku. V roce 1990 se stal členem činohry souboru pražského Národního divadla. Talk show *Na kus řeči* je tvořena z vyprávění zážitků a příběhů z jeho bohatého života a života jeho přátel. Program se skládá z nových humorových příběhů, tak se máte na co těšit. Talk show se koná v neděli 15. září 2024 v 19:00 v Divadle Petra Bezruče. Čl. vstupné je jednotné 500 Kč.

V novém školním roce na edukační program

Všechny organizace MKZ nabízejí během roku edukační aktivity a navštívit je lze jako kolektiv. Vzdělávací kinoprojekce se dají objednat v Kině Pohoda, Divadlo Petra Bezruče je možné navštívit při pravidelných školních představeních, případně při prohlídkách divadlem. Nejširší škálu edukačních programů však nabízí Knihovna Vincence Priessnitzze a Galerie současného umění.

Programy v knihovně jsou založené na interakci a dialogu, konají se v dětském oddělení a jejich délka je 45 až 90 minut. Jednotlivé lekce jsou přizpůsobeny věku, schopnostem žáků a požadavkům vyučujících. Návštěva je možná po předchozím objednání od září do května od úte-

rý do pátku v dopoledních hodinách. Programy jsou navíc zdarma a vybrat si mohou kolektivy od mateřských škol až po školy střední.

Galerie své programy propojuje s aktuálními výstavami v Katovně, případně v dalších prostorách MKZ. V září a říjnu nabízí hned dva programy ke dvěma výstavám. První, pohybové-výtvarný program vhodný pro děti starší 7 let navazuje na tvorbu jednoho z nejvýznamnějších českých sochařů nejstarší generace Kurta Gebauera a je zaměřen na zachycení člověka v momentě spontánního pohybu. Běhání, plavání, hraní si, tančení a další pohybové aktivity dětem slouží jako předloha k vytvoření originální figurální kompozice.

Tu následně výtvarně zpracují formou kresby nebo malby akrylátovými spreji či akvarelem. Kromě tvoření se také zamyslí nad uměním ve veřejném prostoru. Druhý edukační program k výstavě architekta a výtvarníka Romana Ženatého od 9. září nese název *Nůž ve skleničce*. V souvislosti s výstavou se budeme zabývat tématy – kolážové tvoření, surrealismus v Čechách i zahraničí, sny ve výtvarném umění a jejich význam – účastníci si navrhnu vlastní koláž a dioráma na motivy tajemných snů a symbolů. Vhodné pro děti starší 10 let. Cena galerijních programů je 50 Kč. Všechny programy a kontakty na objednání najdete na www.mkzjes.cz. MKZ.Jeseník

FREE VALDA KLUBÍK

Knihovna Vincence Priessnitzze

Oddělení pro děti a mládež

pro děti do 3 let

ZÁŘÍ 10. 9. / 17. 9. / 24. 9.

ŘÍJEN 15. 10. / 22. 10. / 29. 10.

LISTOPAD 12. 11. / 19. 11. / 26. 11.

PROSINEC 10. 12. / 17. 12.

Jeden měsíc = jeden program

Pro zájemce tvořivá dílnička 30 Kč.

Kapacita omezena. Nutná rezervace.

+420 702 255 473

deti@knihovna-jesenik.cz

NE 22. 9. 15:00
DIVADLO
PETRA BEZRUČE
JESENÍK

JAK CHTĚL KOMINÍK
ŠTÍTKO TANCOVAT
KALAMAJKU

NEDELNÍ
POHÁDKA

Vstupné: 100 Kč a 150 Kč v akci (senior)

Pohádky plní šedých paníček, tanečků a říkadél.

ÚT 24. 9. 18:00
Divadlo Petra Bezruče
Jeseník

POKRAČOVÁNÍ
PŘÍŠTĚ

Režie: Viktorie Čermáková
Obsazení:
Kateřina Kaira Hrachovcová
Markéta Plánková
Kristýna Leichtová

Agentura Gardes
a Fénix Film

Vstupné: DOPROSDOVANÁ CENA 450 Kč
PRO STUDENTY A SENIORY 380 Kč

Co vypráví urbář jesenického panství (VIII.)

Robota

Základem vztahu vrchnosti, jakožto výhradního majitele panství, a poddaných byla od středověku takzvaná urbáriální povinnost. Ta zahrnovala stálé peněžní platby, naturální a fyzickou robotu. Je nutné podotknout, že robotovat nemuseli zdaleka všichni. Minoritní městská a vesnická elita mohla být od roboty osvobozena díky starobylým výsadám, nežádka ovšem odváděla vrchnosti také daleko více peněz nebo naturálií. Pokud obyvatel jesenického panství patřil k většině nepriviligované vrstvy a robota se ho týkala, vykonával ji buď potahem (s párem vlastních koní nebo volů), nebo ručně (pěší robota). Sedláci často za sebe posílali jako náhradu vlastní čeledíny a děvečky. Povinná bezplatná práce se vykonávala určitý počet dní v roce na panském statku a jeho pozemcích, tedy na dominikátu. Obyvatelé města Jeseníku, chudí nebo bohatí, byli v té době povinni robotovat čtyři dny ročně na vrchnostenském poplužním dvoře. Museli kosit, žnout trávu, vázat a pohrabat oves. Robotu mohli rovněž vyplatit penězi, což činilo za každý den pouhých 9 krejcarů. Za takto získané peníze zaplatili biskupští správci a šafáři v době žní námezdní sílu. Pevně určená robota, daná starými zvyklostmi, nebyla tedy na jesenickém panství příliš zatěžující.

Obyvatelé tzv. Svobody (dnešní náměstí Svobody) museli navíc časově neomezeně sázet, sklízet, obracet a vázat len. Měšťané žijící na náměstí měli povinnost svážet v době senoseče bezúplatně seno z panských luk do biskupského dvora. Robotní peníze, tedy ty, kterými se poddaní mohli z robotních povinností vykoupit, platilo pět vsí (Domašov, Lipová, Písečná, Zejf a Široký Brod). Ty dohromady ročně odváděly 296 zlatých a 10

krejcarů. Naproti tomu Adolfovice, Bukovice a Česká Ves musely vykonávat robotní povinnosti u biskupského poplužního dvora pouze fyzicky. Příjmy z propuštění z jesenického panství nejsou v urbáři vykazovány, protože zhostní peníze za povolení, pokud se jeseničtí poddaní chtěli přestěhovat na jiná panství, museli zaplatit přímo u vrchnostenské vlády v Nise.

Pole, pastviny a louky

Celková rozloha panských polí dosahovala až 70 maldrů nízké míry (1 maldr se rovnal cca 3,4 hektaru), ale jak píše Müller poznamenal: „Na takzvaném Hütten Gutt (v Bukovicích) leží kus pole již mnoho let opuštěného, stejně tak v takzvaném Bobrovníku byl kus zarostlý a nyní je vykáčený. Tyto dva kousky orné půdy jsou nyní součástí osevní plochy, protože budou rádně osety a budou plodit až asi 15 maldrů.“ Bylo užíváno trojpolní hospodaření, například přes zimu roku 1687 a v létě roku 1688 byly zasety plodiny jako žito, ječmen, oves, hrách, len a ponecháno 10 maldrů úhoru. V urbáři je poznamenáno, že bylo nařízeno nevysévat přes zimu pšenici, protože ta skoro vždy vymrzla. Seno pro panský dobytek bylo získáváno z luk patřících k poplužnímu dvoru. Kvůli špatným kamenitým cestám ho pak místní obyvatelé sváželi na povozech taženými dvěma koňmi. Ale protože to bylo stále příliš málo pro krmení všech panských krav a ovcí, začali vrchnostenští správci v době sepsání urbáře využívat území tzv. Hirschwiesen (Jelení loučky) v Medvědské hornatině směrem ke Zlatým Horám, jehož vykáčením a zatravněním byly získány další fůry (vozy) krmiva pro vrchnostenská stáda. Část panských luk byla pronajímána poddaným, kteří odevzdávali místo peněz stanovený díl sklizeného sena. Někdy se ovšem pronajím luk

nevyplácel. Například v České Vsi byl kus louky a pole, zvaný Hanelova louka, původně pronajat několika sedlákům, kteří odevzdávali ročně 6 fůr sena. Vzhledem k potřebě píce pro velkostatek byl však tento pronájem zrušen a Hanelova louka byla užívána výhradně pro potřeby vrchnostenského statku, který z ní získával 25 fůr sena ročně. Celkem bylo v roce 1688 posečeno a svezeno 198 fůr krmné píce pro vrchnostenský dobytek.

Povodí Bělé

O tom, že poddaní nesměli v četných tocích jesenického panství rybařit, již byla zmínka. Jistou zajímavostí je, jakým způsobem urbář vodní toky vůbec zmiňuje a co bylo pro úředníka pro popis panství podstatné. V případě Bělé („bihlau Fluß“) jde dokonce o jedno z nejstarších dochovaných místopisných pojmenování. Řeka Bělá byla považována za hlavní tok a Staříč či jiné říčky a potůčky byly brány jako její přítoky. Od svého pramene až po konec vsi Mikulovice u hranice s dnešními polskými Glucholazy byla spolu se všemi přítoky spravována výhradně vlastníkem panství a žádná část z povodí Bělé nebyla pronajímána poddaným. Péči, obhospodařování a ochranu říčních toků vrchnost svěřila porybným, kteří na povodí Bělé dohlíželi. „Dále je zde celkem velké množství pstruhů, kteří se využívají výhradně pro knížecí biskupskou dvorní kuchyni a v případě potřeby se loví a tam posílají. V těchto vodách se nevyskytují jiné ryby než pstruzi.“ Tato oblíbená sladkovodní ryba rychlých toků je v urbáři několikrát zmiňována ve svém přirozeném výskytu i jako chovná v tehdy zavodněném příkopu Vodní tvrže. Mohla by tak být pomyslným symbolem celého jesenického panství. (konec)

Michaela Neubauerová,
Státní okresní archiv Jeseník

Werwolfové na Jesenicku: Mýtus, nebo realita?

Oblast Jesenicka byla za druhé světové války ušetřena významnějších bojových operací i náletů. Až počátkem roku 1945 začaly do regionu proudit davy německých utečenců z Horního Slezska, prchajících před Rudou armádou. V závěru ledna Jesenickem procházel pochod vězňů, evakuovaných z Osvětimi do koncentračního tábora Gross-Rosen. Mezi převážně německým obyvatelstvem Jesenicka se začínaly šířit obavy. Výzvy nacistické propagandy k „boji do posledního muže“ se míjely účinkem.

Navzdory tomu pokračoval hroutící se režim v přípravách dalšího odporu. Již v září 1945 vznikla organizace Werwolf (Vlkodlak), která měla cvičit muže pro boj v týlu nepřítele po přechodu fronty. Právě horský terén Jesenicka se pro partyzánskou válku jevil jako ideální.

Výcvik záškodníků

Na přípravě Werwolfu se podílely složky armády, rozvědky, gestapa a jednotek SS. Pro výcvik byli vybíráni především dospívající mladíci, jako instruktoři působili členové vojska i domobrany. Přímo v Jeseníku se budoucí diverzanti školili v Zifferově sanatoriu. Další kurzy probíhaly ve Stříbrnicích, kde se školilo i několik žen. Část frekventantů hovořila polsky, takže zde byli kromě místních zřejmě cvičeni také bojovníci z jazykově smíšených oblastí v Horním Slezsku. Několik center z Jesenicka bylo vysláno do výcvikových center na Opavsku nebo v Kladsku. Politická školení probíhala v osadě Jelení u Holčovic na Krnovsku.

Instruktažní shromáždění členů nacistické strany.
Zdroj: Vlastivědné muzeum Jesenicka

Souběžně s výcvikovými kurzy probíhalo také ukrývání zbraní a dalšího vybavení, které měli Werwolfové v budoucnu použít. Větší množství skladišť se později po válce našlo v okolí Vápenné, další sklady pak byly umístěny v lesích jihozápadně od Vidnavy, v Dolní Lipové a Bernarticích. Zbraně měly být ukryty také v důlní šachtě poblíž Zlatých Hor.

Vlkodlaci v boji?

V prvních poválečných měsících se odehrála řada útoků na sovětské vojáky a představitelé československé správy. K nejzávažnějším patřilo zastřelení tří rudoarmějců ve Zlatých Horách 1. června či zranění zpravodajského důstojníka Blahoslava Bortla u Bruntálu 23. července. Další skupina německých ozbrojenců se střetla s vojskem přímo na vrcholu Pradědu. Nelze však doložit, že by některý z případů provedla organizovaná skupina Werwolfu. Během podzimu 1945 v důsledku probíhajícího vysídlování Němců projevy ozbrojeného odporu ustaly.

Dramatické události této doby blíže popisuje nová kniha Vlastivědného muzea Jesenicka *Jesenicko 1945: Mezi válkou a mírem*, kterou si můžete zakoupit na recepci Vodní tvrže či v knihkupectví Domeček.

Ondřej Kolář,
Vlastivědné muzeum Jesenicka

ie Internet Expert

Kvalitní služby za skvělé ceny od místní firmy

OPTICKÝ INTERNET

TELEVIZE

VOLÁNÍ

Rychlost až **1 000 Mb/s**

581 114 114

www.internetexpert.cz

Internet Expert s.r.o., Dukelská 722/14, 790 01 Jeseník

RV2302552/01

Naše práce dělá radost i vám.

Konopné výrobky prvotřídní kvality z Jeseníků.

Potkáme se 20. září na Jeseníckých trzích.

svatý sedláček

RV2400946/03

**SCHROTHOVY
LÉČEBNÉ LÁZNĚ**

VÁS SRDEČNĚ ZVOU NA

28. SLAVNOSTI LÁZEŇSKÉ SEZÓNY

PÁTEK 6. 9. 2024

19:30 Tradiční lázeňský lampionový průvod
21:00 Akáda & Meče blesky - Fire show - Duchové hor Jeseníků

POKER DIXIELAND JAZZ BAND

Farmářská zahrada

Martin Maxa

Kamélie

ELAN Revival Moravia

SOBOTA 7. 9. 2024

10:00 – 17:00 FARMÁŘSKÉ TRHY, stánky, program pro děti | 11:00 SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ Hotelu Slezský dům
12:00 **SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ** s Poker Dixieland Jazz Band a mažoretkami SZUŠ-taneční s.r.o. Jeseník
13:00 **KAMÉLIE** | 14:00 bubenická show Tam-Tam Batucada | 15:00 KARATE klub Jeseník
15:30 SZUŠ-taneční s.r.o. Jeseník | 16:00 **Martin Maxa** | 17:00 Schrothova vinná soutěž
17:30 Věra ŠPINAROVÁ tribute | 19:00 **ELAN Revival** | 21:30 SMOKIE revival Praha
22:00 **GUNS N' ROSES TRIBUTE**

změna programu vyhrazena

Za podpory Olomouckého kraje

www.lazne-lipova.cz

RV2400415/01

Jeseník v září počtvrté oživí sousedsko-kulturní festival Jesnění

Jesnění je festival současného umění v Jeseníku, který představuje jak tuzemskou i zahraniční uměleckou scénu, tak lokální nezávislou scénu a kulturně kreativní osobnosti. Letošní čtvrtý ročník se bude konat od 5. do 8. září. Návštěvníky čeká pestrý a bohatý kulturní program odehrávající se ve veřejném prostoru města Jeseník a nedalekých lázní.

Populární pouliční slavnost s programem pro celou rodinu i hlavní koncertní večer se letos odehraje v sobotu v prostoru bývalé textilní továrny Regenhart und Raymann. „Máme radost, že se nám podařilo tento rok navázat spolupráci s firmou Woox. Prostory, kde se firma nachází, znají mnozí ještě jako textilku Moravolen. My z tohoto místa se silným geniem loci letos vytvoříme festivalovou stage, na které vystoupí například polské elektronické duo We Draw A, novoborská kapela B4, něžná zpěvačka ivy z nebo kapela Wczasy s taneční hudbou,” říká Matěj Podhola, ředitel festivalu. Odpoledne diváky pobaví oblíbené novocirkusové akrobatické duo Kofátko zkázy, odehraje se tady také loutkové divadlo *Neboj, houbo!* pro děti či

Young Design festival s prodejními stánky a módní přehlídkou. Nebude chybět gastrofestival Restaurant Day, čtení pro děti a tvořivé dílny.

Hojně vyhledávaným bodem programu jsou komentované procházky městem. Letos se návštěvníci mohou se sochařem a publicistou Pavlem Karousem vydat prozkoumat výtvarné objekty do prostor a nejbližšího okolí zdejších lázní. Po stopách vzdělávání žen v Jeseníku do bývalého kláštera svaté Voršily zavede zájemce historička Bohumila Tinzová. V rámci letošního ročníku proběhne na Jesnění rovněž živé nahrávání podcastu *Přepište dějiny* autorů Martina Gromana a Michala Stehlíka, kteří se zaměří na místní dějiny v širším měřítku, především na bouřlivé sociální

dějiny 20. století, vztahy Čechů a Němců a vývoj po roce 1945. Galerie současného umění v Jeseníku připraví během festivalu výtvarný workshop a komentovanou prohlídku výstavy významného českého výtvarníka a pedagoga Kurta Gebauera.

Návštěvníci se stejně jako minulé roky mohou těšit na multižánrový program pro všechny věkové kategorie. Chybět nebude workshop výroby upcyklováním textilu, literární čtení Zofiy Baldyga, Ondřeje Hložka a dalších, divadelní představení *Stromocity* pro děti a *Partyzána* pro dospělé a mnoho, mnoho dalšího. Podrobný program v přehledu akcí na str. 8. Vstupenky jsou k mání na smsticket.cz. Aktuální informace k festivalu naleznete na www.jesneni.cz. Martina Seidlerová

Klub turistů Jeseník

Klub turistů Jeseník pro vás připravil dva výlety na září. V případě nepříznivého počasí může dojít ke změně trasy.

Datum: 7. září

Kobylá nad Vidnávkou – Černá Voda –

Rybářská bašta

Odjezd: vlak 8:56

Délka trasy: 7 km

Vycházku připravila M. Frgálová.

Datum: 28. září

Karlova Studánka – Rolandův kámen –

Vrbno pod Pradědem

Odjezd: autobus 7:45

Délka trasy: 13 km

Vycházku připravila D. Podaná.

Přístřešek ve skateparku

Pro skateboardisty, milovníky in-line, BMX a koloběžek byl vybudován přístřešek, který doplňuje zázemí hojně využívaného sportoviště na ulici Šumperská. Přístřešek nyní poskytne místo pro odpočinek ve stínu i relax po náročném tréninku. Vybudování přístřešku byl také jeden z návrhů druhého ročníku participativního rozpočtu *Tvoříme Jeseník*. I když návrh nevyhraje, může inspirovat a být zrealizován. (lum)

Po schodech

Letos bylo provedeno nové schodiště na parkovišti za prodejnu Albert. Kompletně bylo opraveno také schodiště na ul. Moravská u sídla Policie ČR. Během prázdnin pracovníci TSJ lokálně opravili schodiště na ul. Rudná – Havlíčkova, které je důležitou spojnicí mezi těmito ulicemi. Na podzim zahájí výstavbu schodiště za minipivovarem.

Jesenické mažoretky uspěly na mistrovství Evropy

Zatímco si většina dětí užívala letní prázdniny, jesenícké mažoretky z klubu JES Team vyrážely na Mistrovství Evropy, které se v letošním roce konalo na české půdě, a to 4. až 7. července v Home Credit Areně v Liberci. Právě sem se sjelo několik tisíc soutěžících ze 13 států Evropy, aby změřili síly v tomto dnes již moderním estetickém sportu.

„Jsme velmi vděční, že se těchto vrcholných akcí účastníme pravidelně. Není to však automatické a vůbec není možné s tím počítat každoročně. Děti musí projít několika kvalifikačními koly profi úrovně, do finále se dostane zpravidla okolo 14 nejlepších soutěžících, na Mistrovství Evropy již pouze 2 až 5 soutěžících z každé kategorie, které jedou reprezentovat ČR

na evropském šampionátu. Proto si stále vážíme toho, že jsme schopni udržovat tuto úroveň a máme čest na závodech asociace CMA startovat,“ říkají trenérky.

Čtyřdenní maratón děvčata zvládla skvěle. Z celkových 23 startů proměnily v medailové umístění 16 z nich. Na titul mistrů Evropy dosáhly 6x, stříbro braly rovněž 6x a bronz 4x.

Díky konsistentním výsledkům na mezinárodních závodech v posledních dvou letech si JES Team vybojoval postupy na Mistrovství světa 2024, které se koná 19. až 22. září v Kapském městě v Jihoafrické republice, kam se podívá 16 vybraných děvčat. Věříme, že se jeseníckým mažoretkám bude dařit i nadále.

JES Team

Svatováclavské setkání představí téma Byla vojna vypsaná

Rok se s rokem sešel a Vlastivědné muzeum Jesenicka, Státní okresní archiv Jeseník, Společnost Vincenze Priessnitzze, Vojenská lázeňská a rekreační zařízení a Městská kulturní zařízení Jeseník si vás dovolují pozvat na tradiční svatováclavské setkání, jehož tématem se letos stala válka a vojenství tohoto regionu. Akce bude zahájena v pátek 27. září v 9:00 oblíbeným odborným sympoziem v Zimní zahradě Priessnitzova sanatoria. Badatelé nás mimo jiné zavedou do Javorníku obléhaného husity, na Jesenicko v dobách třicetileté války, do krvavé řeže u Solferina, do zákopů první světové války a samozřejmě nebude chybět ani druhá světová válka v nejrůznějších podobách. Přímo na místě si účastníci budou moci zakoupit tradiční výstup z konference v podobě svatováclavského sborníku. V 15:30 proběhne ve Vodní tvrzi ko-

mentovaná prohlídka výstavy *K líci zbraň! Militaria ze sbírek Vlastivědného muzea Jesenicka*. Den zakončí v 17:00 pěvecký sbor Gaudeamus z Brna.

V sobotu 28. září se v 9:30 uskuteční v Bílé Vodě mše svatá a pietní akt k uctění památky řádových sester, od 11:00 pak bude v bělovodském muzeu následovat tradiční přednáška. Po přednášce na téma *Hudba za druhé světové války* v 14:00 se v Rytířském sále Vodní tvrze v 16:00 uskuteční koncert Vojenské hudby Olomouc, který symbolicky letošní svatováclavské setkání zakončí. Podrobnosti k jednotlivým akcím budou včas upřesněny na webových stránkách muzea, archivu a samostatných plakátech. Případná změna programu vyhrazena.

Matěj Matela,

Vlastivědné muzeum Jesenicka

Doškolná 2024. V úterý 25. června proběhla ve školním areálu na ulici Průchodní tradiční slavnost Doškolná, která se stala nezapomenutelným vrcholem roku 2023/2024. Letos vše proběhlo v duchu olympijských her s mottem SPORT NÁS SPOJUJE. Přehlídka států byla velkolepá a po olympijském průvodu přes Masarykovo náměstí se všichni přesunuli zpět do areálu školy, kde na velkém pódiu začala pestrá přehlídka tanců, kostýmů, melodií a choreografií a nechyběly ani ukázky sportů.

Povedené narozeninové setkání v domově se zvláštním režimem. Tři klientky domova (paní Marie, Anna a Helena) oslavily v květnu krásné devadesáté narozeniny. Jubilantkám přišly pogratulovat i zástupci města včetně starostky Zdeňky Blišťanové.

Jesenické mažoretky. Skvělý úspěch v podobě 16 medailí si přivezly z mistrovství Evropy mažoretky z klubu JES Team. Díky tomu se tak v září kvalifikovaly na mistrovství světa v Kapském městě. Foto: JES Team

Letní hra v infocentru. Během letních prázdnin probíhala soutěž Jesenické toulky, která hravou formou provázela malé návštěvníky zajímavými místy našeho města. Po splnění úkolů na jednotlivých zastaveních dostali všichni malou odměnu.

Nohy z vody. „Plavkyně a jiné vznášející se dámy jsou moje celoživotní téma. Nohy z vody jsou trochu něco jiného. Je to nad vodou viditelná část stojky a většinou nejradostnější projev dětí a děvčat ve vodě. No, já si to taky někdy střihnu. Z toho blbnutí mají radost i ti, co to vidí. Jak ale přenést tu radost i tam, kde se holky většinou nekoupou, nebo je na to zrovna trochu zima? Socha nahradí kde co – nežijící básníky, svaté, ale i zločince. Tak proč by neměly mít pomník nohy z vody, když jsou symbolem toho nejdůležitějšího, proč jsme tady: radosti ze života,“ říká autor díla a jeden z nejvýznamnějších českých sochařů Kurt Gebauer.

Oslava 40 let domu s pečovatelskými byty. První senioři se do budovy nastěhovali v roce 1984. V průběhu času se kromě poskytovaných služeb proměnila i samotná budova. Kromě mnoha oprav a nové fasády byl také přistavěn výtah. Kvalitní služba a péče zde byla a je poskytována mnoha seniorům. Toto významné výročí oslavili senioři, zaměstnanci i hosté, kteří prošli životem domova v průběhu let menší zahradní slavností.

Rozhledna Zlatý chlum nabízí již 125 let nádherný výhled na město Jeseník

Na kamennou rozhlednu s výškou 26 metrů vystoupal alespoň jednou snad každý obyvatel města. Ale jakou má tato stavba historii? Jaké jsou počátky turismu v Jeseníkách? O tom jsme si v našem rozhovoru popovídali s Matějem Matelou, etnografem Vlastivědného muzea Jesenicka.

Rozhledna na kopci Zlatý chlum byla slavnostně otevřena 3. září 1899. Kdo se o stavbu rozhledny zasloužil?

Byl to Moravsko-slezský sudetský horský spolek, první turistické sdružení v Jeseníkách, které vzniklo z podnětu Priessnitzova zetě Johanna Rippera a notáře Edmunda Rudolpha 26. dubna 1881 ve zdejším Hotelu Krone, dnešním Hotelu Koruna. Tímto dnem se začínají psát dějiny turistiky v našem regionu. Kromě jiného organizovali členové spolku výstavbu rozhleden. Jejich neznámějším počinem se stala samozřejmě legendární kamenná věž na Pradědu, otevřená roku 1912, ale ještě před ní, v roce 1898, vyrostla na vrcholu Biskupské kupy 18 m vysoká rozhledna, která na počest 50 let panování císaře Františka Josefa I. dostala jeho jméno. Jesenická sekce spolku se nechtěla nechat zahanbit, a proto začala sprádat plány na vlastní rozhlednu, kterou situovala na Zlatý chlum, německy Goldkoppe. Projekt vypracoval Eduard Zelenka, ředitel kamenické školy v Supíkovcích, a stavbou byli pověřeni Alois Nitsche a Franz Gröger. Práce zahájili v srpnu 1898 a již za rok proběhlo otevření. Protože pojmenovat vyhlídkovou věž po Jeho Veličenstvu by se již nehodilo, dostala název Freiwaldauer Warte, tedy Věž Jeseničanů.

Po roce provozu rozhledny dal jesenický lesmistr Adolf Medritzer podnět k vybudování dřevěné chaty, která by sloužila nejen turistům, ale i členům spolku. Idea byla schválena a dělníci se pod vedením tesařského mistra Kreipela pustili do díla. Chata byla otevřena 29. května 1902 a pojmenována po lesmistru Medritzerovi, tj. Medritzer-Hütte.

Vybudování rozhledny souvisí s počátky turismu v Jeseníkách. Jak vypadaly první roky tohoto odvětví v Jeseníku a jeho okolí?

Současným turistům by toto období připadalo přinejmenším úsměvné, protože ke skutečné vysokohorské turistice mělo poměrně daleko. Vedení spolku totiž zprvu pořádalo nenáročné výšlapy, které se vzhledem ke slavnostnímu obléčení účastníků podobaly spíše společenským událostem typu plesu. Někdejší archivář a známý vlastivědec Květoslav Growka je příznačně nazývá „salónními turisty“. Přímo do hor se tehdy měšťané ještě moc nepouštěli, a to z prostého důvodu: značené stezky neexistovaly a nikdo vysokohorské prostředí moc neznal. Nikdo, až na jednu skupinu: lesníky. Právě s představiteli této profese proto sudetský spolek zanedlouho navázal úzkou spolupráci a za pomoci hajných a fořtů vytvořil během několika let účtyhodnou

sít vysokohorských cest propojujících zejména hlavní jesenický hřbet se sídly v údolích. Ony typické obdélníkovité, diagonálně půlené značky kreslili většinou mladší, sportovně zdatnější členové nebo právě lesníci, kteří do spolku v nemalé míře vstupovali.

Po 2. světové válce mnoho míst na Jeseníku upadlo. Jak na tom byla rozhledna a chata?

Výměna obyvatelstva se dotkla i tohoto místa. Útulna pozvolna chátrala a k tomu se do ní pustili

mimo jiné připomíná i naučná stezka o šesti zastaveních.

Rozhledna je dnes vyhledávaným turistickým cílem s přibližně deseti tisíci návštěvníky ročně, a patří tak mezi nejoblíbenější místa v Jeseníkách. Vede k ní několik turistických tras. Kterou z nich máte vy osobně nejraději?

Modrou, vedoucí ze Smetanových sadů. U Mločího pramene si připomenu někdejšího velkého jesenického starostu Josefa von

Rozhledna spolu s Medritzerovou chatou. Zdroj: Vlastivědné muzeum Jesenicka

li vandalové. Ti o Vánocích 1955 způsobili požár, v jehož důsledku objekt vyhořel. V současnosti po Medritzerově chatě zůstala jen nepatrná torza základového zdiva. Nalézala se v místech, kde si dnes návštěvníci mohou rozdělat oheň a posedět na lavičkách. Rozhledna měla větší štěstí. S její údržbou to sice v prvních poválečných desetiletích také nebylo úplně veselé, nicméně v 70. letech proběhla řada oprav, díky nimž byla věž zachráněna pro budoucí generace.

Když se ponoříme zpět do historie, jak přišel kopec Zlatý chlum ke svému jménu?

Zlatý chlum je výborným dokladem známého rčení „nomen omen“. Název mu daly zlaté žíly, které se nacházejí v jeho podzemí. Těžba zlata v této lokalitě je kapitola sama pro sebe, kterou

Ursprung, po němž toto místo kdysi neslo jméno, na Křížovém vrchu pak musí přijít nezbytné doplnění paliva.

Řekl byste, že rozhledna patří k symbolům Jeseníku a okolí?

Jednoznačně, dokonce si troufám tvrdit, že spolu s lázněmi a Vodní tvrzí k těm úplně nejtypičtějším. Je to podle mě do značné míry proto, že drtivá většina místních má s touto lokalitou spojenou řadu zážitků, vzpomínek, pocitů. Pro příklad nemusím chodit daleko. Když jsme se na jaře 2018 přestěhovali do Jeseníku, Zlatý chlum byl naším vůbec prvním výletem. Mysleli jsme si tehdy s manželkou, že kráčíme dva, ale už byl na cestě třetí výletník...

Za rozhovor děkuje Jan Mrosek